

Foto: Jože Suhadolnik

03/ Nagovor županje:
Ko hodiš, hodi
zmeraj do konca ...

08/ Županjin
sprejem

21/ Obisk iz
pobratene Šolte

35/ Predstavitev:
Alojzij Potočnik

04/ Mag. Romana Lesjak,
Delova osebnost
leta 2023

18/ 32. Gradovi
kralja Matjaža

23/ Intervju: Peter Ozimic

36/ Prvomajski razmislek:
Življenje današnjega
sodobnega človeka

29/ Mladi v Črni

- 03/ Nagovor županje, mag. Romana Lesjak:
Ko hodiš, hodi zmeraj do konca ...
- 04/ Romana Lesjak:
Delova osebnost leta
- 05/ Komunalna dela
- 08/ Fotoreportaža:
Županjin ponovoletni sprejem
- 10/ KS Žerjav: Pa je pomlad prišla ...
Dan žena v Žerjavu
Za lepše sprehode v Žerjavu/Prostorož
- 13/ Dan žena v Črni
- 15/ Obvestilo:
Poziv lastnikom priobalnih
zemljišč ob vodotokih
- 15/ Kjer raste kultura
Ana Pupedan, Dnevni visokih vod
- 17/ Obvestilo:
Apartmaji Krnes
- 18/ Fotoreportaža:
32. Gradovi Kralja Matjaža
- 21/ Kultura:
Obisk iz pobratene Šolte
- 23/ Intervju:
Peter Ozimic - V času poplav in
sanacije je bil županjina desna roka
- 25/ Šport:
Športnik, športnica, funkcionar,
športna ekipa leta 2022
- 26/ Povzetek delovanja SK Črna 2023/2024
- 28/ In še smučarski skoki
- 29/ Mladi v Črni:
Manja Terbovšek - naj medicinska
sestra na Koroškem
- 30/ Taja Oderlap
- 31/ Občina Črna na Koroškem
podpira razvoj mladinskega dela
- 33/ Fotoreportaža:
Pust 2024
- 35/ Priznanje:
Alojzij Potočnik, najbolj skrben
lastnik gozda na Koroškem 2023
- 36/ Prvomajski razmislek:
Življenje današnjega sodobnega človeka
- 40/ Šilce literature:
Niko Brumen
- 41/ Da ne pozabimo:
Marija Štifter je praznovala 100 let
- 42/ Diamantnoporocenca
60 let od poroke Ivana in Mojce Slatinek
- 42/ Bilo je nekoč v Topli:
Ko so bile zime ... še zime
- 44/ Bilo je nekoč v Črni:
Neprijetni dogodki v zgodovine
Črne na Koroškem
- 47/ Obujanje spominov na nogomet izpred 60 let
Peter Ozmec
- 49/ Popotovanje:
Brez skrbi, ne bodo vas pojedli
- Skok na Tasmanijo
- 52/ Iz Lenčkine cule:
V življenju ni ravnih poti, moraš
vztrajati, če hočeš do cilja
- 54/ Petrov Kot(l)ček:
Hren
Utrinki
- 55/ Križanka
- 56/

Ko hodiš, hodi zmeraj do konca ...

Vsebinska tega Pavčkovega verza je vodilo pri mojem delu, ki mu zvesto sledim tudi v času obnove po poplavih, ko se vsakodnevno srečujemo z vrsto težav tako pri intervencijskih kot tudi pri sanacijskih delih, za katera si vsi želimo, da bi bila opravljena čimprej do takšne mere, da bi se naši prebivalci počutili varne. Vem, kako je živeti s strahom pred silovitim deževjem, hudim neurjem in močnim vetrom, kar vse se zadnja leta prepogosto dogaja. Vem pa tudi, da vse zahteva svoj čas: tako projektiranje, izvajanje kot tudi nadzor. Odprtih imamo devetnajst projektov, ki so v različnih fazah, ponekod se pripravljajo elaborati, ponekod idejne zasnove, geološka poročila, veliko kje pa se dela že izvajajo, pa najsi bo s strani občine ali koncesionarja države, zato me včasih žalosti dejstvo, ko kdo izjavi, da se nič ne dela ali pa da je Črna takšna, kot je bila avgusta, kar je daleč od resnice. Vsakodnevno se borim za Črno; obljube, da ne bom dopustila, da se na Črno pozabi, nikoli ne bom prelomila. Obžalujem tudi dejstvo, da se mora zgoditi nekaj hudega, da ljudje stopimo skupaj, da smo solidarni in medsebojno povezani, ko pa to mine, pa smo ne glede na to, koliko pomoči smo bili deležni, saj je bilo od vsepovsod ogromno, kritizerski in neprizanesljivi do drugih, ne da bi se vprašali ali prepričali, čemu in na osnovi česa je bila komu kakšna pomoč dodeljena. Pa tudi to, da bo moral vsak predložiti račune za prejeta denarna sredstva ali pa denar vrniti, ob govoričenju o tem, nikogar ne zanima. Pa bi bilo veliko lažje za vse, če bi vprašali in dobili verodostojen odgovor.

Včeraj sem si vzela čas zase. Zjutraj sem se v nadpovprečno toplem vremenu za ta čas po dolgem času odpravila na Uršljo goro ter se po poti najprej razgledala, kaj vse je še potrebno postoriti, da bo cesta v Jazbino varna, saj je tam, kljub temu da je že kar nekaj dela opravljenega, še veliko razdejanja. Gre za gozdno cesto, o katerih še potekajo razgovori o sanaciji in financiranju le-teh. Upam, da bodo najbolj kritični odseki urejeni v čim krajšem času, tako kot tudi drugod, kjer gre za gozdne ceste, ki jih je v naši občini zelo veliko. Na Uršlji gori me je pričakal prekrasen sončen dan, ki je ponujal razgled, ki je vedno prava paša za oči. Velikokrat si rečem, kako smo lahko srečni, da živimo v tako lepi, mirni državi. Mogoče to premalo cenimo. Na poti nazaj sem se ustavila pri taborniški koči, kjer je abrahama praznoval Poldi in vesela sem bila, da sem mu lahko zaželela vse dobro. Ob tem sem razmišljala, kako malo je treba, da je človek srečen, ter bila iskreno hvaležna vsem, ki so mu pripravili tako lepo praznovanje in ki vsakodnevno tako lepo skrbijo zanj ter mu kljub njegovi oviranosti lepšajo in lajšajo življenje.

Ker je bil dan za nogometno tekmo, me seveda tam ni manjkalo, pa še zmagali smo. Nogomet je poleg karateja šport, ki me zanima in ga imam rada. To pa ne pomeni, da

zaradi tega zanemarjam druge športe v kraju. Iskreno sem vesela vsakega uspeha kegljačev, ki jim gradimo novo kegljišče, ki ga nestrpnost čakajo, smučarjev, turnih smučarjev, odbojkaric, tekačev, atletinj, športnih plezalcev, pravzaprav vseh športnikov v našem kraju, da slučajno koga ne izpustim. So tisti, ki znova in znova ponašajo ime našega kraja v svet. Izjemno sem vesela uspeha paraodbojkarske ekipe, v kateri igra Črjanka Klara Vrabič, saj se jim je uspelo uvrstiti na paraolimpijske igre v Parizu. Klara, prva letna olimpijka našega kraja, navijamo dalje in vam želimo, da ohranite to borbenost in zmagovalni duh, ki ste ga pokazale na Kitajskem, tudi v Franciji.

Po tekmi sem tako kot skoraj vsak dan odšla še na pokopališče obiskat svoje drage in ob tem razmišljala, da bi jih želela imeti žive večno, tako kot ob izgubah najbrž razmišlja vsak, ki ima koga resnično rad. Pot me je vodila še do sestre Bojane, za katero sem neizmerno hvaležna, da jo imam, saj se nanjo lahko vedno zanesem.

Poleg športa mi je blizu tudi kultura, predvsem poezija, ki jo zelo rada berem, pa tudi pišem in tako sem zvečer zapisala še eno pesem. Me več kdo opominja, da bom morala enkrat izdati svojo zbirko pesmi in mogoče kdaj pride čas tudi za to. In ko smo že ravno pri kulturi, moram omeniti zlati znak JSKD, ki ga je prejel naš sokrajan, Žerjavčan, Luka Kropivnik, mladi mož mnogoterih talentov; slovenska plesna in glasbena dediščina je le eno izmed področij, s katerimi se Luka ukvarja. Luka Kropivnik je izjemen kulturnik, pa tudi izjemen človek in vem, da se bomo njegovih dosežkov znova in znova razveseljevali.

Slovenka leta 2023, 2. mesto po izboru bralcev revije Jana

Foto: Urša Stern

Znana Črjanka je postala tudi Slavica Simetinger, ki se je odlično izkazala v oddaji Večerja za 5, pa ne samo z odlično kuho, pač pa tudi s smislom za humor in izjemno predstavitvijo Črne.

Na koncu tega uvodnika naj se dotaknem še svojih dosežkov, ki pa niso samo moji, pač pa so to dosežki za Črno, pa tudi za velikokrat zapostavljeno Koroško. V močni konkurenci sem prejela častni naziv Delova osebnost leta 2023 z utemeljitvijo, kako odločno in s srcem voditi skupnost v težkih časih. Naziv Slovenka leta mi je sicer za las ušel, ampak nič zato, hvaležna sem za vsak glas, ki so mi ga namenili, in teh je bilo ogromno, predvsem pa za podporo sokrajanov. Moja prepoznavnost je obenem tudi prepoznavnost Črne na Koroškem, kar mi veliko pomeni. Velikokrat nosim majico »S srcem za Črno«, ki je postala simbol našega kraja, a to zame ni zgolj napis, pač pa vedno delam za svoj kraj z vso odgovornostjo, ljubeznijo in srčnostjo. In tako bom ravnala tudi v bodoče.

Bliža se 1. maj – praznik dela in z njim tradicionalni pohod na Pikovo. Računamo na lepo vreme in se vidimo tam!

Vaša županja:
mag. Romana Lesjak

Medijska hiša Delo je januarja 2024 razglasila ime, ki je po mnenju uredništva in bralcev najbolj zaznamovalo preteklo leto:

mag. ROMANA LESJAK, DELOVA OSEBNOST LETA 2023

Županja Črne na Koroškem, ki je ob lanski avgustovski ujmi pridrvela iz Dalmacije, si obula gumijaste škornje, sedla na štirikolesnik in se vozila med obupanimi sokrajanji, je postala eden od obrazov lanskih poplav, a hkrati simbol upanja, trdoživosti in poguma. S svojim zgledom pa je predvsem pokazala, kako odločno in tudi s srcem voditi skupnost v težkih časih.

(<https://www.delo.si/delova-osebnost-leta/in-delova-osebnost-leta-2023-je/>)

»Hvala Črni in hvala Koroški. Za njih mi bije srce. Že ob nominaciji sem bila izjemno počaščena, to je nenazadnje plačilo za moje delo ne le za avgustovske poplave, ampak tudi za preteklo delo. In če te nominira Delo, je to nekaj velikega. Povzela bom nekaj besed predsednice. Narava ne izbira, človek pa lahko. Tem besedam bi bilo vredno slediti. Izbrati človečnost, dobroto, solidarnost. To bi moralo biti v mislih vsakega Slovenca, vsakega državljana. Le na ta način smo lahko močni in lahko vsi zmagamo. Danes je ta zmaga moja. Izjemno počaščena in vesela sem, da nekdo prepozna trud in delo,« je med drugim povedala in požela velik aplavz ...

(<https://www.delo.si/delova-osebnost-leta/in-delova-osebnost-leta-2023-je/>)

»Županja Črne, nosilka lokalne oblastne funkcije, je razumela, da je nesreča, ki je prizadela kraj, izjemna. Tako izjemna, da lahko zahteva pomoč drugih oblastnih institucij. Romana Lesjak je vztrajna. Ne da se je odpraviti z nekaj vljudnostnimi frazami. Pri 67 letih ima dovolj kilometriner in izkušenj, da ji je jasno, kaj je leporečje, kaj pa so realna zagotovila. Da pomoč bo, so ji osebno obljubili ne le najvišji državni funkcionarji, temveč tudi najpomembnejša evropska funkcionarica Ursula von der Leyen. Z avdienco v Vatikanu ji je priznanje za napore, ki jih je vložila v obrambo svojih ljudi in svojega kraja, izrazil tudi papež Frančišek. Ko ni pri papežu ali na slavnostnih dogodkih, živi za svoj kraj in za svoje ljudi.«

(Ali Žerdin, Portret tedna, Delo, Sobotna priloga, 13. januarja 2024)

Konec februarja je v Cankarjevem domu potekala razglasitev **SLOVENKE LETA 2023**. Med enajstimi izjemnimi nominiranimi kandidatkami je bila tudi naša županja mag. Romana Lesjak, ki je zasedla odlično **2. MESTO**, za kar ji iskreno čestitamo.

Krajanji se ji zahvaljujemo za njen trud, predanost, srčnost in neukrotljivo voljo, ki jo kaže kot odločna in predana voditeljica kraja. Postala je simbol lanskih poplav in hkrati pokazatelj upanja, moči in hrabrosti; tako deluje v občini že od leta 2010, ko je bila prvič izvoljena za županjo. Ponosni smo nanjo.

Županja Črne Romana Lesjak: »To je tudi glas za Črno, za pogosto prezrto Koroško.«

Komunalna dela

Center, Javorski potok

Javorski potok, center

Pilotna stena, cesta v Toplo

Javorski potok

Nadaljujejo se sanacijska dela lokalne ceste v Podpeco

Postavitev mostu preko Javorskega potoka

Podporni zid, cesta proti cerkvi sv. Helene

Ureditev struge in brežin reke Meže, Pristava

Ureditev struge in brežin reke Meže, Rudarjevo

Ureditev struge in brežin, Jazbinski potok

Ureditev struge in brežin reke Meže, Rudarjevo

Urejanje reke Meže in izgradnja ceste v Žerjavu

Avtor:
Andrej Mandl, višji referent in vodja režijskega obrata občine

Ureditev struge in brežin, Jazbinski potok

Začela se je sanacija lokalne ceste v Javorje v skupni dolžini 2500 m

Urejanje struge reke Meže in ceste proti Koprivni

Urejanje struge Javorskega potoka v centru Črne

Urejanje struge potoka Janškov graben

Urejanje vodotoka Janškov graben

Urejanje vodotoka in brežin Kramarica

Urejanje dovozne ceste Žerjav

U
T
R
I
N
K
I

DELOVNE AKCIJE V ČRNI

ČE POTREBUJETE POMOČ PRI
ODPRAVLJANJU POSLEDIC UJME
JAVITE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO
070 798 109 ALI MAIL:
prostovoljstvo.crna@filantropija.org

Ureditev reke Meže v Črni, Rudarjevo

Županjin ponovoletni sprejem

Na županjin sprejem
11. januarja 2024

so bili vabljeni poslovni partnerji, člani občinskega sveta, župani sosednjih občin, prijatelji ob poplavih in sanaciji, predsedniki lokalnih društev ...

Kulturni program:
pesnica Anja Zag Golob

Foto: Boris Keber

Pa je pomlad prišla ...

Leto 2023 se je s precejšnjo hitrostjo prevesilo v 2024. Prazniki so poskrbeli, da so dnevi še hitreje minevali. Prireditve za starostnike, otroke in krajanje so dobro uspele, okrasitev kraja je vsako leto lepša, topel čaj in palačinke pa so grele vse, ki smo na Kopalci pričakali štirikolesnike v spremstvu Božička in dedka Mraza.

Da, čas teče, nič ne reče, in tako odtekajo tedni, meseci, dnevi in trenutki. Žal odidejo vsi, tudi tisti lepi, in se nikoli ne povrnejo. Tako je naše življenje prazno, če ga ne znamo živeti, polno, ko smo tu in sedaj in poiščemo zase in za svoje drage tisti majhen košček sreče, ki obarva naše bivanje v življenje. In to je vse, kar šteje, vse drugo je nepomembno.

V naši majhni krajevni skupnosti se spopadamo z vsakdanjimi težavami, s slabo internetno povezavo, z uničenimi cestami, z neurejenimi nabrežinami, s poškodovanimi vrtovi in gredicami, predvsem pa se soočamo z nestrpnostjo ljudi, ki res že dolgo, predolgo čakajo na vse, kar bi radi imeli. Avgustovska povodenj jih je še dodatno osiromašila in potrla, tako da ni nič čudnega, da komu popustijo živci. Vsi smo le ljudje, krvavi pod kožo in ranljivi, tako zelo ranljivi.

Kako rada bi vsem pričarala vse, kar si želijo in to upravičeno zahtevajo ter pričakujejo, saj je vsak izmed njih vsaj po Ustavi Republike Slovenije enakopraven državljan te države, ki pa zelo rada pozablja na svoje male ljudi, posebej one na obrobju, ki so daleč od oči in daleč od srca. A nimam čarobne palčke. Žal.

Lepo smo obeležili praznik žena, 8. marec, otroci našega vrtca in šole so zopet dokazali, da so prisrčni, sposobni in zabavni, vodijo pa jih učiteljice, ki so zlata vredne. To, kar počno, prihaja iz srca in je neprecenljivo za vse, ki jim bosta ljubezen ter spodbuda luč na poti odraščanja. Upam, da njihovi nadrejeni in starši otrok to vedo.

Kako pomembno je, kdo je tvoj učitelj v zgodnjem obdobju tvojega življenja, ve le malokdo, sama sem presrečna, da sem imela prekrasne učitelje, kot so bili Rozka Černovšek, Tanja in Edi Lorber in kasneje moja učiteljica angleščine Ida Kordež, saj so usodno vplivali na moje in verjetno še na kakšno drugo življenje.

Tokrat smo v KS Žerjav svetniki sami uspeli pripraviti pogostitev, poleg vloge predsednice sem se znašla še v vlogi kuharice, organizatorice, nabavne, prvič v življenju sem skuhalo enolončnico za 120 ljudi, Zorka je spekla štrudelj,

Milena in Marjeta sta skupaj s fanti pripravili dvorano, Joži, Peter in Marjan so poklanjali cvetje damam in nato pomagali, da smo uspeli vse postreči ter pospraviti. Milan pa je pripravil PPT predstavitev, izbiral glasbo in pomagal, tako kot vedno, povsod tam, kjer je bilo treba.

In veselili smo se vse tja do 22. ure, torej pozno v noč, ljudje so kar sedeli, nikomur se ni mudilo, veselo smo klepetali in po naši lepi dvorani je valovila pozitivna energija, ki nam je polnila srca in duše. To pa so trenutki, ki se jih bo vredno spomniti. Ponosna sem na **“mojo”** ekipo in vesela, da jih imam. Hvala vsem.

SKUPAJ SMO NEPREMAGLJIVI.

**Predsednica KS Žerjav:
mag. Ivanka Stopar**

Dan žena v Žerjavu

Foto: Milan Javornik

Za lepše sprehode v Žerjavu

V Žerjavu se že od nekdanj veliko dogaja, v zadnjih letih pa je življenje močno napredovalo. Nove urejene površine lepšajo podobo kraja, veliko turistov hodi v hribe in kolesari, na prireditve v Delavski dom pa še vedno prihajajo obiskovalci iz okoliških krajev. Kljub temu je v Žerjavu še precej izzivov, kako bi izboljšali kakovost življenja in bivanje, druženje in rekreacijo v kraju. Eden od njih so poti po kraju: letos se bomo posvetili temu, kako jih urediti na dolgi in kratek rok.

Udobne poti prihodnosti

Po uvodnih sprehodih, urbanističnih analizah in sestankih s predstavniki ključnih lokalnih organizacij se je izkazalo, da so med glavnimi izzivi kraja nadaljnja ureditev Kopalce kot glavnega javnega prostora in ureditev sprehajalnih poti, ki bi povezale dele kraja in pomembne zgodovinske točke. Varnost in udobje za pešce in kolesarje bosta še večji izziv po izgradnji kampa in novogradenj na Mrdavsovem. Za domačine in obiskovalce je pomembna tudi boljša povezanost kraja z Jazbinskim potokom, katerega strugo je bilo treba na novo urediti po lanskih poplavih.

Načrtovanje poti bo dogodek za skupnost

Načrtovanje poti bo potekalo pod vodstvom neprofitnega urbanističnega studia Prostoroz, v projekt pa bodo vključeni tudi lokalni prebivalci. Že spomladi bodo urbanistke stanje raziskovale z anketo in pogovori s prebivalci, v začetku maja pa bodo v kraju tudi bivale. Takrat se bodo v Žerjavu zvrstila druženja, delavnice in piknik. Ne bodite presenečeni tudi, če boste na poti skozi kraj naleteli na pisarno na prostem, poslikavo ali kakšno drugo drobno presenečenje v javnem prostoru. Poleg izdelanega načrta za dolgoročno ureditev bodo nekatere poti ali ureditve, v sklopu delovnih akcij, urejene že letos, predvidoma ob koncu poletja.

Neprofitni urbanistični studio Prostoroz se ukvarja z javnim in odprtim prostorom že od l. 2004 naprej. S skupnostmi po vsej Sloveniji soustvarja kakovostne, prilagodljive in igrive javne prostore po meri ljudi in z mislijo na okolje. Skupaj z občino Črna na Koroškem so zastavili aktivnosti in območje izvajanja ter tako dobili priložnost, da raziščejo odprte prostore v Žerjavu. Vizijo in ureditev poti v Žerjavu podpira Evropski inštitut za inovacije, organ Evropske unije. Projekt je del EIT skupnosti Novi evropski Bauhaus.

Vas zanima javni prostor v Žerjavu ali bi se radi priključili projektu? Studiu Prostoroz pošite na info@prostoroz.org. Se srečamo na sprehodu!

Alenka Korenjak, vodja projekta

V Žerjavu se nahajajo zanimive hiše iz različnih zgodovinskih obdobj in se odpirajo lepi pogledi na okoliške hribe. Z ureditvijo poti bodo sprehodi po kraju bolj prijetni za domačine in obiskovalce.

Utrinki

Srečko Gole je dobil svečano listino AVP, podeljuje Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa

Uroš Kotnik, zlata medalja v Schladmingu

Dan žena v Črni

Foto: Jakob Kurnik

Poziv lastnikom priobalnih zemljišč ob vodotokih 2. reda

Obveščamo vse lastnike priobalnih zemljišč ob vodotokih 2. reda*, da so po določilih 100. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02 in spremembe) dolžni sami zagotavljati odstranjevanje odvečne zarasti na bregovih, odstranjevanje plavja (odpadlega listja in drugih plavajočih predmetov), odpadkov in drugih opuščenenih in odvrženih predmetov ter snovi z vodnih in priobalnih zemljišč. Pogoji, pod katerimi lahko čiščenje priobalnega (in vodnega) zemljišča izvede priobalni lastnik oz. drug uporabnik zemljišča, so naslednji:

- zagotavljati je potrebno selektivno odstranjevanje odmrle, poškodovane in odvečne zarasti iz brežin in priobalnega zemljišča, zlasti zarasti, ki sega v strugo potoka;
- golosekov ni dovoljeno izvajati: morebitnih večjih zdravih dreves, če se nahajajo ob potoku, se torej ne sme posekati. V priobalnem pasu vodotoka, ki predstavlja 5 m pas od zgornjega roba brežine potoka, je treba ohranjati nepretrgano drevesno in grmovno zarast;
- propadlo in odstranjeno zarast ter odpadke je potrebno v celoti odstraniti z območja na naravi neškodljiv način; material je prepovedano odlagati v strugo, na brežino, v priobalni pas vodotoka;
- potrebno je redno odstranjevanje plavja iz vodnega in priobalnega zemljišča (odpadlega listja in drugih plavajočih predmetov);
- potrebno je odstranjevanje odpadkov in morebitnih drugih opuščenenih in odvrženih predmetov iz vodnega in priobalnega zemljišča (o morebitnem odlaganju tretjih oseb je treba obvestiti pristojno inšpekcijsko službo);

- na urejenih odsekih vodotokov v strnjjenih naseljih je potrebno redno kositi brežine in priobalni pas vodotokov. Pri načrtovanju vegetativnega vzdrževanja, to je predvsem odstranjevanju grmičevja in drevja, je treba tudi upoštevati, da je, v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04 in spremembe), prepovedano odstranjevanje zarasti ob vodnih koritih v obdobju med 1. marcem in 1. avgustom. Pri odstranjevanju obrežne zarasti na območjih z naravovarstvenim statusom je potrebno upoštevati še naravovarstveno zakonodajo. Območja z naravovarstvenim statusom so razvidna iz Atlasa okolja in Atlasa voda. Za napotke glede upoštevanja tega naj se lastniki oziroma uporabniki priobalnih zemljišč obrnejo na pristojne območne enote Zavoda RS za varstvo narave. Hkrati vas obveščamo, da je z namenom zmanjševanja erozijske in poplavne ogroženosti prebivalcev, objektov, premoženja in zemljišč prepovedano odlaganje vejevja, lesne mase oziroma kakršnokoli deponiranje lesa na vodnem in priobalnem zemljišču. Prav tako je v skladu s ciljem varstva in urejanja voda in zmanjševanja posledic škodljivega delovanja voda prepovedano na vodnem in priobalnem zemljišču postavljanje kakršnih koli ovir, vzdolžnih ali prečnih ograj, deponiranje bal sena in drugih pridelkov, gradbenega materiala in gradbenih odpadkov, tudi v smislu začasnih deponij.

Mag. Neža KODRE
direktorica RS, Ministrstvo za naravne vire in prostor,
Direkcija RS za vode

Kjer raste kultura

8. marca 2024 je bil v Kulturnem domu Črna na Koroškem **koncert rock zasedbe Ana Pupedan**. Pol ure pred koncertom je potekalo **odprtje razstave Dnevi visokih vod**. Razstava, ki je nastala pod okriljem Kulturnega društva Jože Tisnikar Mislinja, je namenjena eni največjih naravnih katastrof v zgodovini Slovenije, poplavam. Koncert in razstava sta bila izvedena v sklopu serije kulturnih dogodkov »Kjer raste kultura« v občinah, ki so jih prizadele poplave.

Ana Pupedan

Foto:
Boris Keber

Odprtje razstave Dnevi visokih vod

Luka Koprivnik ob prevzemu zlatega znaka Javnega sklada za kulturne dejavnosti Slovenije.

Čestitke!

Matej Kramberger - namestnik poveljnika civilne zaščite je prejel bronasti grb Civilne zaščite RS

Apartmaji KRNES za vas na voljo konec avgusta 2024

V neposredni bližini središča Črne na Koroškem, v slikoviti vasici na koncu Mežiške doline, kjer vas pot popelje do visoko ležečih gorskih dolin Tople, Bistre, Koprivne, Javorja, posredujemo pri prodaji 12 apartmajev v objektu **APARTMAJI KRNES**. Črna na Koroškem je raj za kolesarjenje, plezanje, pohodništvo. Vasica, kjer boste uživali v miru in neokrnjeni naravi.

PREDSTAVLJAMO VAM APARTMAJE KRNES V ČRNI NA KOROŠKEM

Apartmaji Krnes, ki se nahajajo v neposredni bližini središča Črne na Koroškem, predstavljajo izjemno priložnost za tiste, ki iščejo udobno bivanje, obkroženo z naravno lepoto. Urejenih bo 12 apartmajev, neto površine od 39,46 m² do 53,53 m². Vsakemu stanovanju pripada v kletni etaži shramba v izmeri cca 10 m².

Ob objektu so zagotovljena parkirna mesta. V skupni rabi je funkcionalno zemljišče (zelenica) ter tudi v nadaljevanju javno parkirišče.

Urejeno je **dvigalo**.

Objekt je **trenutno v fazi rekonstrukcije**. Pridobljeno je

Stanko Kumprej

gradbeno in uporabno dovoljenje.

Objekt je v celoti podkleten. V kletni etaži bodo urejene shrambe ter skupni prostori. V pritličju in treh nadstropjih, ki jih povezuje stopnišče in dvigalo, bodo funkcionalno in moderno, z odprto arhitekturo, oblikovani apartmaji, v skupni kvadraturi 664,80 m².

Energetska učinkovitost stavbe bo dosežena s **kakovostnim toplotnim ovojem stavbe**, okna bodo PVC, s troslojno zasteklitvijo, nameščene bodo zunanje žaluzije ter komarniki.

Vstopi v objekt in njegova uporaba je projektirana na takšen način, da je **brez komunikacijskih ovir**. Omogočen bo dostop invalidnim osebam, in sicer tudi z izvedbo **pogreznjenih robnikov**. Zagotovljeno je tudi dvigalo.

<https://www.simobilia.si/si/>

Stanko Kumprej, prokurist, vodja Simobilia Nepremičnine, je poudaril, tako kot pričakuje tudi županja občine Črna mag. Romana Lesjak, da naj bi bili apartmaji zgrajeni v turistične namene.

Aforizmi

Največji tekač vseh časov je čas.

Vsaka dobrota požeruha najde.

Zanimivo: vsa goveda so vegetarijanci.

Da umetnost preživi, morajo umetniki umirati.

Ne mudi se vsem, ki hitijo.

Danes so grešni biki edine svete krave.

V vodi je plaval, v poslih utonil.

Kjer normirajo norci, so norme nore.

Ne hvali življenja pred zadnjo uro.

Vsak dohtar svojo diagnozo hvali.

Človek taji, tehnika zataji.

Brez sreče ni sreče, brez nesreče je ne prepoznamo.

Dolga je pot do napotnice.

Najboljša je noč z okusom češplje.

V posodi življenja iluzije odstopijo prostor razočaranjem

Zakon zaide v krizo, ko od luštne punce ostane le še prdenje

Niko Brumen.

32. Gradovi kralja Matjaža

Foto: Boris Keber

Obisk iz pobratene Šolte

Od petka, 26. 1. 2024, pa do nedelje, 28. 1. 2024, se je v Črni odvijala 32. prireditev GRADOVI KRALJA MATJAŽA. Ob tej priložnosti smo v naš kraj povabili tudi naše prijatelje iz pobratene občine Šolta, ki so pri gradnji gradov že večkrat sodelovali. Pred leti sta Aleš Moličnik in Željko Burica odpotovala v Dalmacijo, kjer sta navezala stike s Kulturnim društvom Šolta. Kulturni izmenjavi med obema društvoma je sledil podpis listine prijateljstva med občino Šolta in Črno na Koroškem. Omenim pa naj, da nam je občina ŠOLTA lansko leto ob poplavih nesebično pomagala tudi finančno.

Najavili so se, da pridejo v Črno že v četrtek, 25. 1. 2024, proti večeru. Ker pa v Črni nimamo prenočišč, smo jim jih rezervirali v gostišču Marin - Miler v Šentanelu.

Na dan prihoda smo jim v Kulturnem domu organizirali tople sprejem. Pričakal jih je HARMONIKARSKI ORKESTER z Raven (ki gredo tudi z nami na Šolto), županja občine mag. Romana Lesjak, direktorica občinske uprave Irena Nagernik, predsednik MePZ MATO Črna, predsednica ZKD in klekljaric Ivanka Šušel ter člani kulturnih društev.

Članici ČRJANSKIH KLEKLJARIC Slavica Simetinger in Sonja Grl sta pripravili večerjo za okoli 50 oseb, pomagale pa smo tudi ostale klekljarice in naši moški, da smo vse pogostili z našo ČRJANSKO KOŠTO.

Program za njihov prihod smo pripravili: Gvido Jančar - predsednik GKM, Željko Burica - predsednik MePZ MATO in Ivanka - predsednica ZKD in klekljaric.

Dogovorili smo se, da gremo v petek zjutraj s kombiji do svete Ane, kjer bi si ogledali ČRNO MARIJO, po ogledu pa bi imeli kosilo pri KUMRU. Seveda smo bili v skrbeh tudi zaradi vremena in smo v primeru, da zapade veliko snega, imeli pripravljen rezervni scenarij.

V Koprivni je goste navdušil ogled cerkve sv. Ane, ki je zavetnica deklet, žena in družin. Posebej pa jih je prevzela okolica, pogled na zasneženo steno Raduhe in na drugi avstrijski vrh Pece - Bistriško Špico. O sami cerkvi in kipu zelo redke in edinstvene temnopolte Marije jim je pripovedoval Aleš Moličnik, prav tako o življenju na visokogorskih kmetijah nekoč in danes, pa o Jelenovi kašči, ki je po pričevanju domačinov stara čez 500 let.

Zvečer je sledil večer petja, plesa in igranja gostov s Šolte, in to v polni dvorani Kulturnega doma Črna. Članice skupne ČUVITE so nam obudile spomine na morje in toplo sonce, ob zvokih njihovih mandolin pa je zaplesala folklorna skupina KUD ŠOLTA. Čudovit splet programa nas je tako kot vsakokrat zelo navdušil.

Sledila je njihova pogostitev ob pokušanju morskih specialitet in njihovega okusnega vina ter ob dalmatinski glasbi. Po druženju so se vrnili v Šentanel, kjer jih je čakal počitek. V soboto zjutraj smo se dobili na prizorišču za gradnjo gradov. S svojo ekipo pa smo sodelovale tudi klekljarice. Čudovit dan, preživet v njihovi družbi, je hitro minil. Ženska klapa ČUVITE so se s svojim petjem predstavile na odru in podarile nagrado občine Šolta za graditelje - bivanje v apartmajih na Šolti za 8 oseb.

Foto: Boris Keber

Člani s Šolte so zgradili ladjo ŠOLTANKO in zanjo dobili nagrado za 2. mesto. Nagrado Šolte pa so dobili MERIČNIKI. Utrujeni od dela so se vrnili v Šentanel na večerjo, počitek in priprave za vrnitev domov. Zjutraj sta se od njih poslovila gospa županja in Željko Burica ter jim zaželela srečno vrnitev domov.

Ob tej priliki bi se rada zahvalila voznikom kombijev g. Lepičniku in g. Željku, Kegljaškemu klubu za kombi in voznika S. Kordeža, direktorici CUDV mag. Dalji Pečovnik za izposajo kombijev in posode za pogostitev ter Janiju Hercogu za njegov kombi in prevoz. Prav tako hvala gospodu Moličniku za vodenje, kmetiji KUMER za odlično kosilo, gostišču Marin - Miler za gostinske usluge in nočitev. Seveda tudi hvala KD Prežihov Voranc za glasbeni sprejem in posebej gospema Slavici in Sonji ter ostalim Črjanskim klekljaricam in njihovim moškim za pomoč.

Hvala tudi Gvidu in posebej Željku, ki je bil glavni organizator obiska. Največja zahvala pa gre predvsem OBČINI ČRNA in mag. Romani Lesjak za vso finančno podporo.

Zapisala predsednica ZKD in klekljaric: Ivanka Šušel
Fotografije je prispeval: Boris Keber

V času poplav in sanacije je bil županjina desna roka

Peter Ozimic, poveljnik štaba Civilne zaščite Črna na Koroškem, je decembra prejel plaketo Državnega sveta na področju civilne zaščite: za izjemen prispevek pri reševanju problemov posameznikov in družbe v okviru opravljanja prostovoljskega dela na področju humanitarne dejavnosti ter prispevek v okviru opravljanja prostovoljskega dela na področju športa (predlagatelj državni svetnik Bojan Borovnik in Športna zveza Črna na Koroškem).

Vsi v Črni poznamo sokrajana Petra Ozimica. Je 54-letni poveljnik štaba CZ Črna, gasilec, bagerist, oče dveh že odraslih otrok ... Če ne prej, smo ga videvali na poplavnih akcijah in slišali zanj, ko je vodil kasnejše sanacije.

Gasilstvo je velik del tvojega življenja. Kako dolgo že? Privrženost gasilstvu v Črni gre iz roda v rod. Med mladimi je to najbolj privlačna dejavnost. Kdo od tvojih družinskih članov je gasilec?

Gasilec sem že 40 let, od mladosti, in v gasilskih vrstah sem se naučil prostovoljstva. Moja mama Mojca je tudi gasilka, sicer ni več polno aktivna, a še sodeluje. Pa sin Žan in hčerka Nika. Tudi 9-letna vnukinja Gaja že hodi na gasilske vaje.

Kdaj si pristal v štabu Civilne zaščite Črna?

Zamenjal sem pokojnega Draga Burjaka, tega je že veliko let, in takoj tudi postal poveljnik našega štaba.

Mnogo ljudi ne pozna prav podrobno dela in vloge civilne zaščite. Kdaj se ta aktivira, kaj vse sodi k civilni zaščiti?

Vsaka občina ima svoj štab, združujemo se v štabu za Koroško (Alan Matijević je glavni v naši regiji), vsi pa spadamo pod Republiški štab CZ. Aktiviramo se, ko so poplave, požari, evakuacije, epidemije, kot je bil covid ... Civilna zaščita, ki se imenuje tudi civilna obramba, je prizadevanje za zaščito državljanov pred nesrečami, ki jih povzroči človek, in naravnimi nesrečami. Uporablja načela delovanja v izrednih razmerah: preprečevanje, blaženje, priprava, odzivanje ali evakuacija in okrevanje.

Kako deluje naš občinski štab?

Člane imenujeta županja in poveljnik. Članov nas je šest z županjo vred. Vsak član ima določeno usposobljenost, večinoma so to fantje iz gasilskih vrst, taki z izkušnjami. V štabu morajo biti strokovnjaki in predstavniki tistih organov, organizacij in služb, ki sodelujejo pri zaščiti, reševanju in pomoči, kot je predvideno v načrtih zaščite in reševanja. V štabu tako sodelujejo tudi predstavniki policije in Slovenske vojske. Ko pride do nesreče, se združimo z drugimi usta-

novami. Glavni steber CZ so pri nas gasilci, ki imajo vso ustrezno opremo in so primerno usposobljeni. Moj namestnik je Matej Kramberger, v štabu je tudi načelnik črjanskih gasilcev Rok Šušel, za potrese je usposobljen Žan Ozimic, v štab pa spada še Franc Knez, ki je hišnik na občini. Toda te izkušnje s poplavami so nas spomnile, da moramo v štabu CZ Črna razporeditev aktivnosti članov malo bolj natančno opredeliti, zato sedaj delamo na tem.

Peter Ozimic

Ali lahko vsak postane član CZ?

Teoretično ja. Pripadnik Civilne zaščite je državljan, ki je razporejen v Civilno zaščito na podlagi z zakonom določene državljske dolžnosti. Dolžnost sodelovanja v Civilni zaščiti se začne z 18. letom in traja do 63. leta (moški) oziroma 55. leta (ženske) starosti. V vrstah gasilcev in CZ pa seveda ne sme biti individualizma in egoizma.

Imate v štabu tudi ženske?

V štabu sta nam v pomoč Irena Nagernik in Lucija Pušnik iz občinske uprave. Ni pa kake gasilke, te pomagajo na drugačen način.

Pa se lotiva dela štaba med poplavami in takoj po njih. Oziroma tvojega dela, saj si bil dolgo časa županjina desna roka.

Med poplavami je bila naša največja težava, ker nismo imeli strojev. Jaz kot strojnik težke gradbene mehanizacije delam v topilnici Žerjav, zaposlen sem namreč v MPI. Ta družba me je v času poplav in poplavnem urejanju posodila, da sem delal tudi za občino. Prvi dnevi v času katastrofe so bili stresni. Niti spati nismo imeli časa. Dan in noč smo delali; ko smo že mislili, da se bo malo umirilo, se je spet pojavil kak problem. Prve dni sem bil edini za strojem, topilniškim, drugi niso mogli do nas, bagerjev nismo imeli, potem so priskočili na pomoč s svojimi stroji Gradbeni materiali; med drugimi je tam delal Žan na velikem bagerju. Nevarno je bilo predvsem zato, ker nismo vedeli, kaj in kako. Kot človek z največ izkušnjami sem moral prevzeti strojnike. Problemi so

se pojavili, ker je marsikateri občan videl le svojo težavo in pričakoval, da se bo pri njem takoj pričelo delo. Naši pobi so tudi imeli hiše zalite, pa so šli drugim pomagat; žal nekateri ljudje take požrtvovalnosti ne vidijo.

Strojniki zato niso vedeli, kaj je prav in kaj ne. Potem so delali pod mojim okriljem, vsako jutro smo se dobili v štabu, da smo se zmenili o poteku dela ter se potem tega držali. Ljudje so me veliko preklicarili, tako pač je na vasi, kjer se vsi poznamo. Če je bilo mogoče, smo poskusili njihov problem rešiti, tako da smo bili potem vsi zadovoljni. Naloga CZ po poplavih je bila tudi zorganizirati postavitev mostov, kar sem moral kot poveljnik, skupaj z županjo, izpeljati. Velik plus za našo občino pa je, da je županja tako vztrajna.

Bil sem tisti, ki je s strojem reševal starejšega poškodovanega občana iz hiše. Prvi sem bil pri njem in tudi potem, ko mi ga je helikopter dvignil s stroja. Reševali smo, kar se je dalo, imeli smo hitre odločitve: odločil sem se po svoji presoji, kot sem mislil, da je prav; no, morda kaj tudi ni bilo prav, a nisem imel koga vprašati za nasvet. Najboljša je zdrava kmečka logika, sploh v praksi. Ko sem ostal sam z enim strojem za celo Črno, sem bil brez štaba, le s strojem, pogovarjal sem se z drugimi po UKV. Starejši evakuirani občani niso vedeli, katere tablete potrebujejo, pa smo odprli lekarno, vlomili smo tudi v trgovino, da smo dobili hrano vsaj za gasilce. Ko je enkrat sprožen državni načrt, imajo poveljniki veliko moč. In nenadoma steče sodelovanje z vsemi skupnostmi: z vojsko, policijo, reševalci ... Ko je prišla pomoč prostovoljcev, jih je bilo treba organizirati in kasneje malo omejiti število. Veliko so nam pomagali ljudje s štirikolesniki in krosovci. V največji špici dela, kak dan po poplavih, sem imel 480 telefonskih klicev v enem dnevu.

Je sedaj dovolj strojev in delavcev za sanacijo Črne po poplavih?

No, če bi jih bilo več, bi bilo bolje. Je pa problem, ker v vodo ne more iti vsak delat. Potrebne so izkušnje (te sposobnosti nudi delavcem samo praksa) in strokovni nadzori. Stremimo k temu, da bi bila sanacija kvalitetna, da nas v naslednji ujmi ne bo strah, ali bodo škarpe zdržale ali ne. Lani so se potem čez čas zadeve umirile, jaz nisem bil več vodja komunalnih bageristov, tu in tam smo še kaj predlagali, sicer pa občina skrbi za strokovno urejanje potokov in sledi projektom. Veliko sem v navezi z vodarjema, predstojnikoma VGP, Darjem Černigojem in Martinom Pušnikom, da marsikaj dorečemo; namreč ne poznajo našega kraja in okolice, zato je izmenjava izkušenj dobrodošla. A zelo veliko je še za postoriti!

Je precejšnje povpraševanje po poklicnem profilu bagerist?

Ja, ni jih dovolj, nasploh ni fizičnih delavcev. Služba je naporna, odgovorna, celodnevna, enkrat je mrzlo, drugič je vroče, nevarno je – ko se predstavljajo velike skale, sta v nevarnosti tako bagerist kot delavec zraven njega. Delo je

Reševanje občana (policija.si)

lahko zanimivo, a tudi težko, saj je strojnik težke gradbene mehanizacije marsikdaj pod pritiski.

V tej ujmi ni bilo med bageristi kake nezgode?

Ne, na srečo ne. Napeto je bilo na začetku poplav, ko je voda na Pristavi spodprala most, struga je našla drugo pot in je na vrhu ostal samo asfalt. Ko se je bager peljal čez, je padel v vodo. Stroj je pristal v vodi in se zaklemal, strojnik pa je pravi čas izskočil.

Greste člani CZ v korak s časom, se modernizirate, ustrezno usposabljate?

Ja, imamo sodobno opremo, na izobraževanje pa hodimo na Ig.

Prejel si plaketo Državnega sveta RS Slovenije. Kaj ti pomeni?

Seveda sem ponosen. Od prej imam že priznanje od gasilcev in državni bronasti znak CZ.

Strojniki težke gradbene mehanizacije opravljate res pomembno delo. Če se malo pošalim: Ali veš, zakaj pusti bagerist vklopljen bager, ko gre po malico???

Ker malico poje kar na bagru, medtem ko dela naprej.

Se strinjam s tem, marsikdaj je res tako. Vsi bageristi so bili pridni, le-tako smo Črno res hitro očistili, zato jim gre vsa zahvala. Žal se po mojem podobna vodna katastrofa še zna zgoditi, a upamo, da ne v takih razsežnostih.

Peter, hvala za odgovore. Črjani cenimo delo strojnikov težke gradbene mehanizacije in smo vam hvaležni. Tebi in štabu CZ želimo uspešno delo še naprej, saj se bomo le tako počutili varne.

Irena Greiner

Športnik, športnica, funkcionar in športna ekipa leta 2022

1. Športnik leta 2022: Miha Oserban – alpsko smučanje
2. Športnica leta 2022: Lena Lupša – gorski tek in tekmovalno turno smučanje
3. Športnik leta 2022 do starosti 15 let – ni bilo predloga
4. Športnica leta 2022 do starosti 15 let: Metka Osojnik – alpsko smučanje
5. Športni funkcionar leta 2022: Boštjan Lupša
6. Športna ekipa leta 2022: združena ekipa NK Peca – Akumulator U13 – nogomet (trener: Domen Klarič, igralci: Sagoničnik Lovro, Stanković Sergej, Pavše Blaž, Adem Dizdarevič, Isak Pečovnik, Matevž Kumer, Oderlap Juš, Kordež Jon, Stolnik Anže, Muratović Anjur, Kohek Nace, Mataija Jaka, Obretan Anej, Oderlap Tim).

OBRAZLOŽITVE

Športnik leta 2022

MIHA OSERBAN, rojen 27. 9. 2006, stanujoč Pristava 11 B 2393 Črna na Koroškem

Predlagatelj: Smučarski klub Črna na Koroškem

Utemeljitev oziroma dosežki:

- 1. mesto skupno za pokal Slovenije (U18)
- 1. mesto v vseh štirih disciplinah (VSL, SL, SG, kombinacija) v državnem prvenstvu (U18)

Na mednarodnih tekmovanjih se je redno uvrščal med

deseterico v slalomu, veleslalomu in superveleslalomu, na mladinskem olimpijskem festivalu v Trbižu pa je dosegel prvo mesto.

Začel je tekmovati tudi na močnih FIS tekmah.

Športnica leta 2022

LENA LUPŠA, rojena 19. 3. 2007, stanujoča Center 60, 2393 Črna na Koroškem

Predlagatelj: Športno društvo K24

Dosežki:

- 1. mesto Tek Borisa Keršbaumerja 8 km – cesta
 - 1. mesto Državno prvenstvo v krosu občinskih reprezentanc (2007)
 - 2. mesto Julian Alps Trail 16 km ženske absolutno (mednarodno tekmovanje)
 - 3. mesto K24 Ultra Trail 50 km ženske absolutno (mednarodno tekmovanje)
 - 3. mesto Obala Trail 35 km ženske absolutno (mednarodno tekmovanje)
 - 3. mesto Državno prvenstvo U19 gorski kronometer
 - 3. mesto Državno prvenstvo U19 gor/dol
 - 3. mesto Državno prvenstvo U19 Trail
 - 3. mesto Državno prvenstvo v gorskem teku za šole
 - 3. mesto Maraton Kralja Matjaža 21 km ženske absolutno
 - 4. mesto Tek na Šmarno goro U19
 - 6. mesto Državno prvenstvo U19 3000 m – steza
 - 10. mesto Državno prvenstvo U19 1500 m – steza
- Lena je v sezoni 2022/2023 nastopila na Svetovnem prvenstvu v turnem smučanju v Španiji (se tudi zelo dobro odrezala) ter na Balkanskem prvenstvu v gorskem teku v Črni gori, kjer so Slovenke osvojile medaljo.

Športnica leta 2022 do starosti 15 let

METKA OSOJNIK, rojena 21. 7. 2009, stanujoča Rudarjevo 32, 2393 Črna na Koroškem

Predlagatelj: Smučarski klub Črna na Koroškem

Dosežki:

- ROGLA (regijsko SL) – 3. mesto
- TRIJE KRALJI (regijsko VSL) – 5. mesto
- ČRNA (državno VSL) – 6. mesto
- ČRNA (državno SL) – 7. mesto
- Šolsko državno tekmovanje – 5. mesto

Športni funkcionar leta 2022

BOŠTJAN LUPŠA, rojen 3. 4. 1973, stanujoč Center 60, 2393 Črna na Koroškem

Predlagatelj: Športno društvo K24

Obrazložitev:

V letu 2022 je uspel svojo varovanko Leno Lupša pripeljati do reprezentančnega nivoja v kar dveh različnih športih, in sicer v gorskem teku in turnem smučanju. Pri tem je moral poleg vloge trenerja skrbeti še za pridobivanje sponzorskih sredstev, spremljanja in voženj na tekme in pa nenazadnje tudi očeta.

Zaradi narave teh dveh športov vse to zahteva zelo veliko prostega časa in odrekanja, krmarjenja med službo, šolo, družino. Zahtevalo je tudi veliko izobraževanja in posvetov z različnimi strokovnjaki na različnih področjih, in sicer glede samih treningov, ki jih je bilo treba prilagajati za dva različna športa, izobraževanja glede športne prehrane, opreme, psihične priprave itd. Dobro delo v preteklih letih in v letu 2022 se je pokazalo z odličnimi rezultati svoje varovanke.

Športna ekipa leta 2022

NK PECA - AKUMULATOR U13

Predlagatelj: Nogometni klub Peca

Obrazložitev:

Združena ekipa iz Črne in Mežice skupaj nastopa že drugo leto zapored. V sezoni 2022/2023 je ekipa dosegla odlično drugo mesto v tekmovanju MNZ Maribor. Tudi v jesenskem

delu nove sezone so rezultati zelo vzpodbudni, saj je bila združena ekipa neporažena. Pozitiven vidik sodelovanja se kaže tudi v vzpostavitvi skupne ekipe NK Peca – Akumulator U15. Ekipo U13 vodi trener Domen Klarič, sestavljajo pa jo igralci:

1.	Juš Oderlap	8.	Tim Oderlap
2.	Jon Kordež	9.	Lovro Sagoničnik
3.	Anže Stolnik	10.	Sergej Stanković
4.	Anjur Muratović	11.	Blaž Pavše
5.	Nace Kohek	12.	Adem Dizdarević
6.	Jaka Mataija	13.	Isak Pečovnik
7.	Anej Obretan	14.	Matevž Kumer

Simon Klavž,

predsednik Športne zveze Črna na Koroškem

Op.

Leta 2023 zaradi katastrofalnih poplav ni bilo razglasitve športnikov leta, to so v Športni zvezi uredili kasneje, zato seznam NAJ črjanskih športnikov objavljamo šele v tej številki. Ur.

Povzetek delovanja Smučarskega kluba Črna v sezoni 2023/2024

Smučarski klub SK Črna je v sezoni 2023/2024 nadaljeval s svojo dolgoletno tradicijo tekmovalnega smučanja s poudarkom na razvoju mladih smučarjev ter organizacije tekmovalnih dogodkov z organizacijami tekmovanj na najrazličnejših nivojih.

Sezona je bila zaradi pomanjkanja snega ponovno pestra, saj smo bili od samega začetka pripravljalnega obdobja prisiljeni v iskanje terenov, na katerih je sploh bilo možno opraviti zastavljeni program. Tudi nadaljevanje sezone nam je bolj ali manj onemogočalo treniranje na našem domačem smučišču. Tako se je glavnina treningov opravila na smučiščih onkraj meje.

Kot vsako leto smo tudi zadnjo sezono v klubu organizirali številna tekmovanja za vse starostne kategorije.

Izpeljane so bile tekme Koroškega pokala za naše najmlajše člane ter regijske tekme za skupino U 10 in U12.

Pogumno smo se lotili organizacije državnega prvenstva v hitrih disciplinah za skupino U14 in U16 na smučišču Peca. Sledila je izvedba dveh FIS tekem, na katerih so sodelovali smučarji iz 29 držav, prav tako smo sodelovali kot soorganizator pri izvedbi še nekaterih tekmovanj na Peci. V začetku meseca aprila bi morali na smučišču Peca organi-

zirali člansko državno prvenstvo v hitrih disciplinah, ki bi štelo tudi v razvrstitvi FIS, vendar so tekme zaradi visokih temperatur odpadle. Organizacija omenjenih tekem, še posebej državnih ter FIS tekem, so zahteven zalogaj, ki jih brez pomoči članov kluba, aktivnih staršev, sodnikov, časomerilcev in vseh ostalih prostovoljcev za pripravo proge ni mogoče izpeljati.

Sezono smo začeli z jasno zastavljenimi cilji v vseh starostnih kategorijah. Dobro smo zastavili plan dela, prav tako smo imeli dobro zastavljeno finančno konstrukcijo in tako sezono zaključujemo znotraj finančnih okvirjev.

Na domačem smučišču so nam bili ponovno omogočeni odlični pogoji za trening, vendar je narava letos pokazala zobe in nam zelene pogoje skrajšala na minimum. Velika zahvala gre ponovno županji ge. Romani Lesjak, ki že vrsto let omogoča, da lahko člani našega kluba nemoteno trenirajo tudi izven obratovalnega časa smučišča.

V klubu delujemo v naslednjih starostnih skupinah:

- **skupina U8** – trenerka Alenka Vasl, kot pomočnica skupini se je pridružila Johanca Lesjak. Prve letošnje treninge na snegu so opravili na avstrijskem smučišču Weinebene. V nadaljevanju sezone so treninge podobno kot v preteklih letih opravili na domačem smučišču v Črni in nam bližnjih smučiščih.
- **skupina U10** – trenerka Saša Kumer. Tudi ta skupina je prve letošnje zavoje opravila na avstrijskih smučiščih, kasneje pa na odlični snežni podlagi v Črni na Koroškem. Sezono smo zaradi pomanjkanja snega zaključili pri sosedih na Peci.
- **skupina U12** – trenirajo pod vodstvom trenerja Gala Oderlapa.
- **skupina U14/U16** – v najstarejših starostnih skupinah

otroškega smučanja imamo sedem članov, trener skupine je Blaž Jelen, v pripravljalnem obdobju je kondicijske priprave vodila Jera Kompan. Prav tako imamo našemu klubu priključeno skupino iz Maribora, katerega trenerka Bojana Gostenčnik dopolnjuje trenersko ekipo našega kluba.

• Miha Oserban – stalni član ekipe za EC

Rezultate v letošnji sezoni si lahko ogledate na spodnji povezavi

<https://www.fis-ski.com/DB/general/athlete-biography.html?sectorcode=al&competitorid=269594&type=result>

Rezultati po skupinah:

U16 in U14:

Cora Gostenčnik: skupno 1. mesto za državni pokal, 1. mesto regijsko

Tinkara Mešnjak: skupno 25. mesto za državni pokal, 10. mesto regijsko

Maks Franc Doler: skupno 12. mesto za državni pokal, 5. mesto regijsko

Tine Gostenčnik: skupno 11. mesto za državni pokal, 3. mesto regijsko

Metka Osojnik: skupno 13. mesto za državni pokal, 4. mesto regijsko

Urša Sonjak: skupno 5. mesto za državni pokal, 1. mesto regijsko

Urh Rebula: skupno 8. mesto za državni pokal, 4. mesto regijsko

Maks Franc Doler: skupno 12. mesto za državni pokal, 5. mesto regijsko

U12:

Vita Gorza skupno 8. mesto za državni pokal, 3. mesto regijsko. 2. mesto na mini pokal Vitranc.

Marta Osojnik skupno 17. mesto za državni pokal, 4. mesto regijsko.

Ela Kert skupno 41. mesto za državni pokal, 17. mesto regijsko.

U10:

Tekmovalci so se redno udeleževali regijskih tekem in tekem Koroškega pokala.

Neža Pavše: skupno 1. mesto regijsko, 3. mesto koroški pokal
 Zoja Janežič: skupno 5. mesto regijsko, 4. mesto koroški pokal

Eva Laznik: skupno 8. mesto regijsko, 7. mesto koroški pokal
 Frida Sofija Britovšek: skupno 10. mesto regijsko, 10. mesto koroški pokal

U8:

Vsi otroci so se v večini redno udeleževali tekem za Koroški pokal.

V SKUPNEM SEŠTEVKU SO ZASEDLI NASLEDNJA MESTA:

LETNIK 2017: Lara Jug Kumer 2. mesto, Anže Pavše 2. mesto, Lukas Laznik 11. mesto

LETNIK 2016: Filip Kert 5. mesto, Maša Mlinar 7. mesto, Lia Vidovič 9. mesto, Jera Štern 11. mesto, Izza Klančnik 12. mesto, Hercog Julija 14. mesto, Winona Renty Kumer 16. mesto, Lina Srebre 20. mesto

V letu 2023/2024 smo bili priča izjemnim dosežkom naših tekmovalcev na domačih in mednarodnih tekmovanjih. Klub je bil ponosen na številne zmage in uvrstitve na stopničke, ki so jih dosegli na različnih smučarskih tekmovanjih v Sloveniji in tujini.

V sodelovanju s sponzorji in partnerji smo v letu 2023/2024 zagotovili potrebna sredstva in opremo za delovanje kluba ter podporo pri organizaciji dogodkov in tekmovanj. Zahvaljujemo se vsem našim partnerjem za njihovo podporo in

zaupanje v naše delo.

S ponosom lahko rečemo, da smo zelo zadovoljni z delom trenerjev ter rezultati naših tekmovalcev, saj je v vseh starostnih kategorijah opazen viden napredek.

Še enkrat hvala vsem prostovoljcem, sponzorjem, Občini Črna na Koroškem ter večini staršev za nesebično pomoč v sezoni 2023/2024 in seveda povabilo za sodelovanje tudi v prihodnje, kajti le s skupnimi močmi smo lahko še boljši!

Črna, april 2024

Robi Mešnjak, predsednik SK Črna
Martin Rebula, vodja alpske sekcije

Pa še smučarski skoki

Uspešno je zaključila zimsko sezono 2023/2024

Žana Lužnik je članica Smučarskega skakalnega kluba Fužinar

Manja Terbovšek – naj medicinska sestra na Koroškem

Januarja so Koroške novice na Facebooku po nekajtedenskem glasovanju razglasile Manjo Terbovšek za najboljšo medicinsko sestro v naši regiji. Bralci Koroške čveke so množično glasovali zanjo in jo med koroškimi tehnikami zdravstvene nege postavili na prvo mesto. Po glasovanju jo je poklicala urednica Koroških novic Duša Komprej, ji čestitala in jo na kratko predstavila bralcem njihove internetne strani. Prav je, da jo predstavimo tudi v Črjanskih cajtngah.

Kaj ti pomeni to priznanje, kako si se počutila ob razglasitvi?

Ta neuradni naziv je nek pokazatelj, da delam dobro, in mi daje dodaten zagon za delo. Ko sem izvedela za rezultat spletne ankete, sem se počutila tudi malo nelagodno (sestra Barbara mi je rekla, da bom morala pred novinarje na radiu in opraviti intervju). Res je, da veliko delam in komuniciram z ljudmi, ampak javnim nastopom se izogibam. Sem pa bila vesela te razglasitve in ponosna nase.

Kako dolgo že opravljaš ta poklic, kje vse si bila zaposlena, kakšna je tvoja stopnja izobrazbe?

Ta poklic opravljam od leta 2013. Naprej sem bila pripravnica v ZD Ravne, nato sem pokrivala manke po zdravstvenih domovih Koroške. Leta 2017 se je sprostilo delovno mesto v ZD Črna in sedaj sem tu. Po poklicu sem srednja medicinska sestra. Po zaključku srednje šole sem dobila hčerko, za nadaljevanje šolanja se potem nisem odločila. Čez štiri leta je prišla še druga hčerka, sedaj pa imamo kar nekaj dela z obnavljanjem hiše. Želja za šolanje še obstaja, vendar ni časa.

Delo medicinske sestre je zagotovo zahtevno. V kakih primerih je najbolj stresno? Kaj je najbolj naporno?

Dela medicinskih sester se razlikujejo po različnih ustanovah (ambulante, bolnice, domovi ostarelih, CUDV ...), so pa premalo cenjena. Ponekod je več fizičnega dela, drugje več administracije. V zdravstvenem domu, kjer delam, je več psihičnih naporov, saj telefoni neprestano zvonijo, vsi hočejo biti takoj ali hitro na vrsti in vsem naenkrat se na da ustreči. Se pa trudim, da je čim manj nezadovoljstva. V ZD Črna sva zadnje čase večkrat na voljo dve sestri: ena dela administracijo, druga pa je v sobi posegov. Stres povzročajo tudi hude bolezni in poškodbe ljudi, ki jih poznaš.

A kot v vsaki službi je tudi tu nekaj prednosti. Katere? Kaj je lepega, pozitivnega?

Ena izmed prednosti je morda, da sem Črjanka, do ambulante imam pet minutk hoje. V Črni se počutim domače, ljudje

se med seboj poznamo. Večinoma so vsi pacienti prijazni, včasih dobimo tudi kako manjšo pozornost (kavica, rožica, čokoladica). Ljudje cenijo, če jim lahko pomagаш oziroma jim ustrežeš, in to seveda hitro opaziš. Z osebjem v naši ambulanti se dobro razumemo in tudi to mi veliko pomeni.

Torej pričneš dan in delo z nasmehom?

Za ta poklic sem se odločila zelo mlada, vedela sem, da želim nekje delati, kjer lahko pomagam ljudem. Zato skoraj vedno rada grem v službo. Kot sem že prej omenila, se s sodelavci razumemo, se pogovarjamo med sabo in se spoštujemo. Zato začnem dan z dobro voljo.

Kaj bi rekla o pacientih? Kaj najbolj potrebujejo?

Pacienti v Črni so »fajn ldi«. Smo navajeni drug drugega (če se ne javim na telefon, že sprašujejo: »A MANJE PA NI?«). Morda že vem, kaj lahko komu rečem in kako pristopiti k določenemu človeku. Rada pomagam vsem, še posebej starejši populaciji, ki morda nimajo bližnjih za pomoč in so osamljeni. Nekateri so zelo pogosto v ambulanti, saj vedno kaj potrebujejo (recepti, kakšen nasvet...). Včasih je potreben samo pogovor.

Kakšen naj bi bil prvi odziv zdravstvene osebe, ko pacient pristopi do nje?

Mislím, da mora biti zdravstvena oseba prijazna, prisluhni mora pacientu, saj vemo, da ljudje ne hodijo v ambulanto z veseljem, ampak da je to zaradi zdravja. Tudi sama ne morem biti vedno najboljše volje, a tega pacientom ne smem

pretirano pokazati, saj sem v službi zaradi njih. Ljudje so si različni in včasih je kateri tudi nestrpen ali nesramen, a teh primerov na srečo ni veliko.

Ljudje včasih ne razumejo, da je treba kdaj počakati malo dlje od termina, ki jim je bil dan. Pacient ne ve, da je zdravnica v tem času morda na vezi z nujno reševalno ekipo, da daje reševalcem navodila, da govori s kakšnim bolnikom. Včasih ima kakšno nujno stanje in mora na pot, kar podaljša čakalno vrsto. Nikoli ne pustimo po nepotrebem ljudi čakati v čakalnici, ker bi si s tem samo škodili, saj bi se nam delovni čas podaljšal.

Ali si dobila kaj pohval tudi iz medicinske stroke – od drugih sester in od zdravnikov?

Dobila sem pohvale od kar nekaj medicinskih sester, zdravnikov in celo od hišnikov.

Si si ob tem priznanju zastavila kak nov cilj?

Cilj je, da ostanem takšna, kot sem. Delala bom še naprej kot sedaj, ker so, kot kaže anketa, ljudje s takšnim delom zadovoljni. Še naprej bom pomagala, svetovala in se trudila biti čim bolj prijazna medicinska sestra.

Irena Greiner

Taja Oderlap

Sem Taja Oderlap in obiskujem Gimnazijo Ravne. V prostem času počnem veliko stvari, moja velika strast pa je fotografija, s katero se bolj resno ukvarjam zadnja štiri leta.

Beseda fotografija zame pomeni odklop od vsakdanjega življenja, možnost osebnega izražanja in ustvarjanja ter beleženje trenutka v večnost. Sem članica foto krožka Gimnazije Ravne, najraje pa delam portretno, koncertno in reportažno fotografijo. V prihodnosti si želim ostati v fotografskem svetu.

Ko so naš kraj lanskega avgusta zajele poplave, sem želela trenutke ujeti v objektiv in jih tako zapisati v večnost. Hkrati pa nas te fotografije postavljajo pred vprašanja o prihodnosti sveta, v katerem živimo, in spominjajo na avgustovsko obdobje, v katerem smo stopili skupaj in dihali za isti cilj. Ko si šel po Črni, je bilo čutiti vrednote, ki v današnjem času vedno bolj izginjajo.

Moje fotografije so bile nagrajene in razstavljene na različnih fotografskih festivalih in tekmovanjih tako doma kot v tujini. Fotografija S srcem za Črno, ki je del serije avgustovskih poplav, pa je dosegla naslednje uvrstitve:

- Slovenska pregledna razstava fotografije: zlata medalja,
- Fotografski natečaj Ujemi znanje: 1. mesto,
- XXIV. Celjska fotografska razstava (serija fotografij): diploma,
- Pannonia Reflections: sprejeta,
- uvrstitev na mednarodni bienale, ki bo letos potekal v Italiji.

Taja Oderlap

S srcem za Črno, nagrajena fotografija Taje Oderlap

Občina Črna na Koroškem podpira razvoj mladinskega dela in mladih

V soboto, 6. aprila, sta nas v dvorani Kulturnega doma Črna obiskali trenerki usposabljanj za mlade: Staša in Špela iz Zavoda Movit v okviru projekta za individualno podporo pri razvoju mladinskega dela. Skupaj smo raziskali, na katerih področjih v naši občini mladi vidimo težave in na kakšen način bi le-te lahko skupaj zmanjšali ali odpravili in iskali tudi odgovore na potrebe in priložnosti, ki se ponujajo. Kljub majhnemu številu udeležencev smo uspeli identificirati naše želje in potrebe. Vodilo nadaljnega delovanja na področju mladih je - kjer je volja, tam je pot.

Uvodoma je udeležence delavnice pozdravila županja občine Črna na Koroškem mag. Romana Lesjak in ponovno poudarila, da občina zagotavlja polno podporo aktivnostim na področju mladinskega dela in bo sledila zastavljeni strategiji za zagotavljanje čim boljšega položaja mladih v občini. Poleg zanimive delavnice je bilo poskrbljeno tudi za razvedrilo, saj smo mladi skupaj z Majo Pečovnik izvedli relax pilates, Nika Skudnik iz Europe Direct Koroška in Martin Barbič iz Koroške mreže podpornega okolja za mlade pa sta izvedla zabaven pub kviz. Delavnico smo zaključili v prijetnem druženju s pogostitvijo.

Zapisala Ana Mostnar, udeleženka delavnice

Foto: Nace Srebre, udeleženec delavnice

Zavod Movit skupaj z Občino Črna na Koroškem v okviru individualne podpore občini pri razvoju mladinskega dela pripravlja še eno zanimivo delavnico, zato mlade pozivamo, da se je udeležite in izrazite svoje želje, kaj lahko v občini naredimo za mlade, ker želimo z vašo pomočjo sooblikovati kakovost življenja in zadovoljstvo mladih v občini.

Konec leta 2023 je Zavod Movit v okviru razvojnega projekta Europe Goes Local (EGL) razpisal poziv za prijavo k enoletni individualni podpori občinam za kakovostno in prepoznano lokalno mladinsko delo. Prijavilo se je enajst občin, zaradi omejitve sredstev je bilo za sodelovanje izbranih pet občin: Velike Lašče, Ig, Črna na Koroškem, Trbovlje in Škofja Loka. Vsako občino je Movit povezal z mentorjem ali mentorico, ki jih je izbral iz svojega bazena trenerjev, in v začetku februarja se je tako pričelo enoletno sodelovanje.

Vključene občine so v uvodnem delu projekta na osnovi svojih potreb začrtale cilje in načrt aktivnosti, po čemer bodo delale. Z mentorji sodelujejo uslužbenci občin, ki so pristojni za področje mladinskega dela in vodstva občin. V posamezne aktivnosti bodo vključeni tudi drugi deležniki na lokalnem nivoju - mladi, mladinski delavci, drugi posamezniki, ki delajo z mladimi, in organizacije.

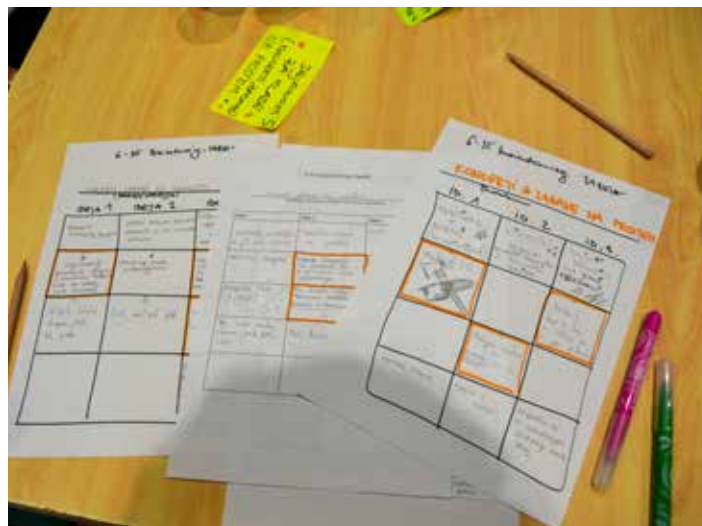
Kaj bo Občina Črna na Koroškem s projektom pridobila? Občina Črna na Koroškem želi v okviru projekta okrepiti sodelovanje mladih in podpreti oblikovanje skupine, ki bi usmerjala mladinsko delo. Cilj občine pa je tudi začrtati novo strategijo tega področja.

Delne rezultate izvedenih aktivnosti bomo predstavili že jeseni, na 5. nacionalni konferenci EGL, podpora pa bo trajala vse do konca januarja 2025, ko bosta sledila vrednotenje in predstavitev spoznanj in dosežkov.

Projekt je za sodelujoče občine brezplačen in financiran iz programov Erasmus+: Mladi in Evropska solidarnostna enota. Izvedba individualne podpore v 2024 temelji tudi na izsledkih pilotnega projekta, ki ga je Zavod Movit izvedel od junija 2022 do junija 2023 z občinami Črnomelj, Ljutomer,

Miren–Kostanjevica, Piran, Rogatec in Trzin. Europe Goes Local – podpora razvoju in krepitvi mladinskega dela na lokalni ravni je projekt strateškega partnerstva, v katerem sodeluje 24 nacionalnih agencij programa Erasmus+: Mladina in Evropska solidarnostna enota in nekatere nadnacionalne organizacije. Izvaja se od leta 2016. Glavni namen projekta je dvigniti kakovost mladinskega dela na lokalni ravni, zlasti z okrepljenim sodelovanjem med različnimi deležniki, ki so dejavni na občinskih ravneh. Aktivnosti potekajo na nacionalni in mednarodni ravni ter se med seboj smiselno prepletajo. Namenjene so prenosu dobrih praks, medsebojnemu učenju in mreženju akterjev s področja mladinskega dela.

Vir: Zavod Movit

Utrinki

V spomin na kuhanje po poplavah so Fika, Urban in Srečko za dan žena skuhal dva kotla ričeta

V brezovem gaju rastejo nove in nove skulpture, ustvarjalca pa še nismo zasačili in ostaja neznan

Ob dnevu poezije nastop Stanka Grla in Blaža Pavlinca

Med baklami ... nočni slalom

Pust 2024

Foto:

Foto: Pušnik P.

Foto: Pušnik P.

Foto: Pušnik P.

Foto: Pavel Pušnik

Foto: Pušnik P.

Najbolj skrben lastnik gozda na Koroškem v letu 2023

Alojzij Potočnik je za leto 2023 prejemnik priznanja za skrbno ravnanje z gozdom na Koroškem v okviru Zavoda za gozdove Slovenija (enota Slovenj Gradec), ki že 25 let razglašča najbolj skrbne lastnike gozdov. Pred leti so ta naziv, ki vsakih šest let pripada tudi Črjanom, pridobili tudi: Filip Šepul (2018), Mirjana Kos (2012), Janez Kočnik (2006), Fanika Škrubej/Knez (2000).

60-letni Alojz Potočnik živi v Javorju 21, na nadmorski višini 815 m, nad glavno cesto Črna–Šentvid. Po domače se reče kmetiji pri Lukežu. Leži na sončnem pobočju Javorja, njihovo zemljišče pa se razprostira tudi na bolj senčni Polovec in Šajmanco. Živi s partnerko Darjo in sinom Tilnom, hčerka Polona pa se je odselila na Dolenjsko, kjer ima družino in opravlja službo inženirke gozdarstva.

Potočnikovi premorejo 54 ha gozda, nekaj zemlje pa pokrivajo še pašniki in njive. Darja ob tem s ponosom pove: »Smo samooskrbni, imamo govedo, kakega prašiča in kokoši.« Alojz je sedaj že upokojen, pred tem je deset let upravljal svojo žago in se ukvarjal z razrezom lesa, še prej je bil zaposlen na bencinski črpalki, začel pa je z delom pri Rudniku. Kako Lojzi upravlja z gozdom, katerim kriterijem sledi, da si je prislužil to priznanje?

»Pač v vseh pogledih skrbim za gozd: redno ga pregledujem in javljam, če je kaj za odstranitev, revirni gozdar mi potem odkaže, kaj je treba posekati, torej upoštevam strokovna navodila Zavoda za gozdove.«

Skrben lastnik gozda opravlja gojitvena in varstvena dela, kar Alojz razloži bolj podrobno: »Urejam gozdne poti, parcelne meje, vlake, prekopljem zemljo, da voda ne dere, vse počistim, za mano ne ostaja kaj poškodovanega, ne pustim razmetano, pač pa steljo zložim na kup. Ohranjam gozdni red, kot temu rečejo. Sodelujem pri načrtovanju gozdnih vlakov in pri njihovi gradnji. Že pri sečnji mora gozdar paziti, da ne poškoduje mladega drevja v bližini, prav tako pri vlaku gledamo na to. Dober gozdar naj bi v gozdu čim manj uničil, zato je včasih treba kako delo opraviti tudi ročno.«

Razložil je tudi odvodnjavanje vlakov s prečnimi jarki: »Ko končam delo, s krampom naredim prečne jarke (recimo na vsakih 20 metrov), da voda ne teče po vlaku. Če tega ne bi naredil, bi voda drla po vlaku in ko so veliki nalivi, je lahko posledica zemeljski plaz. Tega dela je več, kot pa ga je s sečnjo in spravirom lesa.«

Na ugotovitev, da gre iz naših gozdov ogromno lesa, vsak dan namreč vidimo veliko tovornjakov s hlodi, več kot včasih, Lojzi komentira: »Samo to lahko rečem, da so preveliki etati, preveliki poseki. Naslednja smreka potem raste 100 ali 150

Alojzij Potočnik pri spravi luze

Foto: dr. Boštjan Hribernik

let, če hočeš kvaliteten les, vmes pa ni nič. Na takem poseku je vse počiščeno, manj je kisika, voda bolj izpira tla ... Res imamo veliko 'goše' v Sloveniji, ampak za z lesom bogato prihodnost ni dobro, če bomo nadaljevali s tako velikimi poseki. Seveda se za tem skrivajo umazani posli in pohlep po sluzenju denarja.«

Dodaja še: »Les bi lahko Slovenci predelovali doma, kot se je delalo včasih, ne bi ga bilo potrebno voziti v Avstrijo. Jaz tega ne počnem.«

»Žalostno je, da so pri nas propadle male in velike žage, na primer v Mušeniku in Otiškem Vrhu, vzporedno s tem pa so se izgubila delovna mesta,« komentira Darja.

Vsi obiskovalci gozdov bi morali upoštevati gozdni bonton, pa bi bili zadovoljni lastniki in živali, narava pa hvaležna. Potočnikove in druge lastnike gozdov najbolj motijo motoristi in pozimi vozniki motornih sani. »Še posebej krosovci uničujejo vodne kanale. Z glasnostjo motijo tudi živali, pri nas je namreč rastišče divjega petelina, tudi sova je zaščitena, vse spada pod Natura 2000. Včasih so še nabiralci črnic moteči, bolj tihi so gobarji in kolesarji.«

Alojz je tudi jager, član LD Pogorevc, tako da skrbi za ravnovesje v naravi z dveh strani: kot lastnik gozda in kot lovec. Škodljivcem gozda, to je lubadarjem ali podlubnikom, se je mogoče izogniti ravno s skrbnim delom v gozdu, zato v Potočnikovem gozdu še ni veliko lubadarja.

Alojz ne seka vsako leto, le ko je potrebno in ko so primerne cene za prodajo. Na vprašanje, ali je mogoče živeti od zaslužka z lesom, pravi: »Ja, čeprav je najino posestvo majhno, a ker vse sama narediva in ustrezno skrbiva za gozd, torej gledava za naprej, nama ob eni penziji kar gre. Lahko bi pa človek v nekaj letih vse uničil!«

Na njegovem posestvu raste ena izmed najdebelejših smrek na Koroškem, njen obseg je 370 cm, višina pa več kot 40 m. Raste na Polovcu in je imenovana Lukeževa smreka. Alojz in Darja sta ponosna nanjo.

Na koncu razgovora ugotavlja, da je v Sloveniji solidna skrb za gozdove: večina lastnikov je vestnih, sodelovanje z lokalnimi revirji in enotami pa je dobro.

V obrazložitvi tega naziva Alojziju Potočniku je Zavod za gozdove Slovenija zapisal: »Kot dober gospodar se zaveda, da je zdrav gozd pogoj za doseganje vseh funkcij v gozdu. Kmetija Lukež je dober vzor koroške kmetije.«

Irena Greiner

Lukeževa smreka

Življenje današnjega sodobnega človeka!

V čudnih časih živimo. V tako čudnih, da se jih na trenutke sploh ne zavedamo. Ne zavedamo se večkrat, da se pred nami spreminjajo stvari in nas te spremembe kar vsrkajo vase, jih poosebimo, postanejo nam vsakdanje, kot da so naše. Ko pa pogledamo malo nazaj, v osebno in našo skupno preteklost, ugotovimo, da danes sprejemamo in hvalimo nekatere stvari, ki so nam bile pred leti precej tuje in smo jih celo odklanjali. Ob od nas neodvisnih spremembah smo se nevede spreminjali tudi sami. Seveda se nam na prvi pogled to ne zdi objektivna resnica in marsikdo poreče, da za njega pa to že ne velja. Pa poglejmo zato nekatera dejstva, primere in presodimo, ali se v njih najdemo ali pač ne.

VIRTUALNO PRIJATELJSTVO

Bili so časi, ko smo napolnili kinodvorano, da je pokala po šivih in je pred njo ostalo veliko tistih, ki vstopnic sploh niso mogli več dobiti. Gledališke predstave so napolnile dvorano do zadnjega sedeža. Gasilske in podobne veselice so pritegnile polovico kraja in so trajale do zgodnjega jutra. Po vseh teh prireditvah smo se družili, zabavali in marsikatero prijateljsko pa tudi neprijateljsko odkrito besedo izmenjali. Skratka smo se, kot se temu danes moderno reče, socialno mrežili. To mreženje je bilo s prijatelji in znanci v živo, iz oči v oči, z neposredno besedo proti besedi. Danes pa je to druženje preneseno v veliki meri (preveliki!?) na telefon (računalnik) in se gredo, kdo ima več prijateljev v omrežju. Pa tega prijatelja ne vidiš v živo, iz oči v oči, včasih ga še poznaš ne. In to naj bi bilo prijateljstvo? Človek se je antropoge-

netsko (razvoj vrste) razvijal tako, da je družabno bitje. Od pradavnine (takoj ko se je začel zavedati samega sebe in se s tem dvignil nad živalski nivo) naprej se je človek povezoval, družil v svoji skupnosti. Ni bilo obdobja, da bi človek bil (seveda so posamezne izjeme) volk samotar. Potreboval je druženje. In tako ga potrebuje tudi danes. A to druženje vse bolj prevzema virtualni svet. Človek se vse bolj druži po tele-komunikacijskih kanalih, kar pa nikakor ne more nadomestiti pravega druženja. Ljudje postajamo vse bolj odtujeni drug od drugega, vedno bolj zaprti in samozadostni v svojem virtualnem svetu. To je še posebej škodljivo za razvijajoče se otroke. Namesto da bi polno razvijali svoje komunikacijsko-družabne sposobnosti, se skrivajo za svojim »varnim« telefonom. Takšno življenje se otroku sprva zdi všečno, nato pa ga vse bolj grabi v svoj oklep, ga duši in otrok iz njega ne vidi več rešitve. Mnoga depresivna stanja ter druge psihične bolezni, vključno z vse bolj številčnimi samomorji mladih, so jasne reakcije na ta nezdrav način današnjega življenja.

AKTIVNOSTI NA KAVČU

Z ramo ob rami z zgornjo trditvijo gre tudi naš vse bolj lagoden način življenja. Zelo razširjena in vse bolj resnična postaja krilatica: zleknjeno na kavču, v eni roki daljinec, v drugi pir. Ali pa tista od znanega kantavtorja, da nas je televizija priklenila v varen brlog. Brlog je res varen, nihče nam nič noče in tudi nič ne more. Lagodno poležavanje prehranjuje našo potrebo po počitku, sprostitvi, miru, meditiranju, načrtovanju. Do neke mere opravičeno. Ko pa to postane

naš temeljni postulat našega prostega časa, ko se v ta način življenja vedno bolj zatekamo, vsak dan, po več ur, se naše življenje vedno bolj pasivizira, komunikacijski krogi v širšem življenjskem krogu in počasi tudi v domačem postajajo vse bolj redki, vse bolj šibki. Telo, ki v začetku še kliče po aktivnem življenju, po gibanju, se počasi tudi »vdaja« in mu pasivna lagodnost začne ugajati (človek po vsej svoji naravi namreč primarno ni nagnjen k lagodnosti in pasivnosti). Človek se vse bolj spreminja v pasivnega opazovalca. Televizija (radio, računalnik) mu s svojimi aktivnostmi (poročila, glasba, šport, zabava itd) dajejo lažen občutek, kako da je aktiven. Pa seveda ni, duša postaja vse bolj lena, srce vse bolj prazno, telo vse bolj nemočno. Človeku je pot tlakovana v razne psihične in telesne težave, v ambulanto, v bolnico. Če se to dogaja pri starejših ljudeh, seveda tudi ni dobro, a nekako lažje zamižimo na eno oko (samo eno!) in najdemo kup opravičil, da je temu pač tako. Odrasli ljudje pa smo vzgled otrokom. Oni, več kot si mislimo, prevzemajo aktivnosti in navade od odraslih in to ne po načelu »poslušaj me, kaj ti govorim«, temveč po načelu »gledam te, kaj počneš«. Tako se lahko kaj hitro navlečejo slabih vzgledov lagodnosti. Za njih, ki pa so v polnem življenjskem razvoju, je to zelo kvarno za njihov uspešen in zdrav psihični in telesni razvoj. Ko se enkrat navadijo na pasivno lagodnost, je zelo težko razvijati aktivnosti, delovne privajenosti, vztrajnost, strukturirano oblikovanje svojega življenja. Pot v neuspešno ali vsaj manj uspešno življenje je začrtana. Neuspešnost pa rojeva nezadovoljstvo, nemoč, občutek nesreče, izgovore, kako je svet do njih krivičen, kako jim je vedno nekdo za nekaj kriv. Vse to pa pelje, kot že rečeno v prejšnji ugotovitvi, v psihične travme, neprilagojeno vedenje, bolezni, v vse bolj pogosto depresijo (ki je včasih skoraj nismo poznali!) in tudi v dvig roke nad samim seboj; in po drugi strani v vse bolj nevarno agresijo. Ta agresija je danes razširjena predvsem med vrstniki (pretepanje, šikaniranje, izsiljevanje, ustrahovanje ipd); kaj hitro pa lahko eskalira v nevarne širše razsežnosti, čemur smo priča v svetu. Vse oblike agresije so največkrat odgovor oz. obrambni mehanizem agresivnežev na njihovo neza-

dovoljeno življenje. Jasno je, da je torej dovoljevanje otrokom gledanja televizije in ukvarjanja z računalnikom in telefonom nekontrolirano časovno obdobje več kot le zapravljanje dragocenega življenjskega časa. Je greh nad otrokom in njegovim uspešnim, zdravim ter srečnim razvojem!

OBLIKOVANJE OSEBNOSTI

Fant se je prijokal domov iz šole in staršem potožil, da mu je učitelj prisolil eno zaušnico. In oče mu je po drugi strani dodal še eno, da si bo ja zapomnil, kaj je narobe naredil. Tako je izgledala stara, če malo karikiramo, »kruta - nedemokratična vzgoja«, ki pa je po rezultatih sodeč vzgojila disciplinirane in trdne državljane. Leta 1955 smo v naši družbi z zakonom prepovedali telesno kaznovanje v šolah. In seveda brez vsake debate ali pomislekov je to edino pravilno! A se je poleg te zakonske omejitve v šoli, posebej v osnovni, postopoma začelo spreminjati še marsikaj drugega, še najbolj izrazito v naši samostojni državi. Odnosi v šolah so krenili na poti, ki niso nič kaj dobre za šolo in še manj za njene učence. V imenu razvoja demokratičnih šolskih odnosov smo skoraj popolnoma razgradili avtoriteto šole oz. njenih učiteljev. Danes se lahko učenci pri pouku zgovarjajo učitelju, ga ne ubogajo, mu nagajajo, ga celo žalijo in mu grozijo. Če pa učitelj malo bolj povzdigne glas ali bolj trdo zahteva kakšno aktivnost ali red pri pouku, »užaljeni« učenci to povedo doma. Prikažejo seveda samo svojo videnje dejstev. Nekritični starši slepo verjamejo svojemu otroku in naslednji dan že kličejo učitelja ali pridejo v šolo ali pridejo v šolo celo z advokatom, da bi naredili red in zaščitili svojega »izkoriščenega« otroka. Pred napadalnostjo in žalitvami staršev so učitelji le slabo zaščiteni. In kaj so dolgoročne posledice teh lažnih demokratičnih odnosov? Na eni strani imamo šolo, učitelje, ki izgubljajo avtoriteto; s tem pa celotni šolski sistem izgublja vrednost spoštovane in cenjene institucije. Izgublja tisto moč, ki jo je imel včasih, da je v vseh smislih, ne samo v učnem, oblikoval močne in zdrave osebnosti. In po drugi strani, kakšen produkt ob koncu šolanja lahko pričakujemo ob takšnih razmerah v razredu? Kot na dlani je, da bodo učenci, ki so deležni takšnega šolskega delovanja in staršev, iz šole izšli kot neformirani posamezniki, razvajeni, brez respekta spoštovanja avtoritet, brez potrebnih delovnih privajenosti, z napačno predstavo, da lahko v življenju dosežejo vse ali veliko brez truda, nanašajoč se na neke stranpoti, na pomoč, ki bo prišla kar sama od sebe, ko jo bodo potrebovali. To bodo dejansko razvajeni otroci. In ker se potem stvari v življenju večkrat ne obrnejo po njihovih željah, se v svoji nemoči, v svoji razvajenosti zatečejo v razne oblike neprilagojenega vedenja. Bojimo se lahko, da s sedanjimi odnosi v šoli vzgajamo generacije, ki niso oz. ne bodo dovolj dobro oborožene za konstruktivno življenje.

DRUGAČNI ČASI

Ko malo pogledamo okoli sebe, lahko vidimo nič koliko objektov, ki koristijo našemu vsakdanjemu življenju, in se

spomnimo, da so bili zgrajeni s samoprispevkom krajanov. Krajanji smo se na referendumu z zelo visokim odstotkom ZA odločili, da se odpovemo dvema odstotkoma (ali več) svojega zaslužka za izgradnjo objektov tako imenovanega družbenega standarda. Pri relativno nizkih plačah in nižjemu osebnemu standardu v primerjavi z današnjim so to bile odločitve, ki so kazale na visoko stopnjo širše socialne družbene zavesti pretežnega števila bivačih v določenem okolju. In če pogledamo še malo bolj podrobno naokoli, bomo lahko videli nič koliko manjših stvari, ki so bile postorjene s tako imenovanim prostovoljnim udarniškim delom. Na klic, da bi kaj skupaj postorili za izboljšanje svojega okolja ali za pomoč pomoči potrebnim, smo se množično odzivali. Tu ni bilo nobene prisile niti nam ni bilo težko dati svojega prostega časa (praviloma so bile to nedelje, ker so sobote bile še praviloma delovni dnevi). Človek je enostavno čutil potrebo in je bil na to ponosen, da lahko s svojim delom prispeva k izgradnji lepšega jutri. Poskušajmo danes izvesti referendum, da se bomo odpovedali delu zaslužka za neko skupno družbeno dobro ali pa poskušajmo sklicati ljudi skupaj neko soboto za delovno akcijo. Izplen enega in drugega poziva bo zanesljivo precej klavrn (seveda so tudi izjeme). Zakaj? Odgovor (izgovor!) na to bo precej enoznačen. Ja, saj danes so pa ja čisto drugačni časi. In točno to je res, da so drugačni časi. Ampak drugačni so predvsem v tem, da gledamo bolj na sebe kot na širšo skupnost; če bom že kaj delal, bom delal to, kar bo koristilo meni; v ospredju mi je pomemben dvig osebnega standarda, skrb za skupnost me bolj malo briga. Pa ne da bi bili ljudje kot posamezniki v občutljivosti do socialno-družbenih zadev slabši, kot so bili nekaj let nazaj. Vzrok temu stanju je družbeni sistem, ki smo ga uvedli. Sistem, ki v ospredje izrazito postavlja denar in ekonomsko uspešnost. Sistem, ki blagruje kopičenje materialnih dobrin in bogastva, ki na stranski tir postavlja vrednote socialno-ekonomske pravičnosti in solidarnosti, ne more ustvariti drugačnega človeka. In če k temu dodamo še ekonomsko smetano družbe, politike, visoke intelektualce, ki nam s svojim zgledom vse prevečkrat kažejo, da je le borba za lastne koristi, za svoj standard, najbolj pomembna, je pot v nezdravo, nesocialno (egoistično!) družbo na široko odprta.

NEVAREN PRITISK

Mnoge raziskave in skoraj vsi statistični podatki šol kažejo, da je danes med učenci osnovnih šol vse več nezadovoljstva, odklanjanja šole, strahu pred šolo, stresov, agresivnega vedenja in drugih oblik neprilagojenega vedenja. Zakaj je tako? Vsaj dva odgovora se ponujata kar sama, zanesljivo pa jih je seveda še več. Prvi je, da je šola danes zelo (preveč!) storilnostno naravnana. Šola učencem nalaga preveč faktografskega učenja, ki je večkrat popolnoma brezpomensko in ga učenci že naslednji dan, ko odpišejo kontrolko, pozabijo. To kopičenje znanja zavzame prepotreben prostor v sivih celicah učencev, zaseda njihov čas in prostor in so tako za bolj potrebne stvari njihove kapacitete

večkrat prezasedene. Po drugi strani pa šolski sistem učence postavlja v hudo obliko tekmovalnosti, pri kateri štejejo samo ocene in s tem predvsem samo učenje za ocene. Ob tem, biti boljši, biti najboljši, se vse bolj izgublja sproščenost pedagoškega vzdušja, kar je temelj dobrega počutja učencev v šoli in s tem njihove vsestranske osebnostne rasti. Oba elementa skupaj, pretirano faktografsko učenje in tekmovalno učenje za ocene, danes šoli jemljeta njeno vzgojno funkcijo in skrb za ustvarjalno, samoiniciativno ustvarjanje. V šoli preprosto ni časa, da bi se usedli skupaj, k »okrogli mizi« ter se v prijateljskem in sproščnem vzdušju predali delovnemu ustvarjanju, v katerem bi imeli vsi predvsem možnost izraziti sebe, odpreti in razvijati svoje resnične intelektualne potencialne, razvijati konstruktivno kritično razmišljanje, se konfrontirati v situacijah z različnimi mnenji, oblikovati vzorce socialnega vedenja, razvijati sodelovalne in prijateljske, ne le tekmovalne odnose. Vse to brez pritiskov in stresnih situacij. Samo takšna šola pa nam lahko daje kritične, razmišljujoče, ustvarjalne, socialno čuteče ljudi, polne notranje energije in predvsem stabilnih emocij, ki bodo v življenju na široko razprli svoje sposobnosti, za sebe in za družbo kot celoto. Predvsem pa bodo v takšno šolo radi in z veseljem ter sproščeno hodili, čemur pa danes ni čisto tako. Dokler otroci šole ne bodo sprejeli kot svoje prijateljice, zaveznice, toliko časa jim bo le-ta nujno zlo, ki jih bo znova in znova potiskala v stisko in bojazen ter posledično v takšne ali drugačne neprilagojene oblike vedenja.

POVOŽEN ZANOS

Znan koroški kantavtor je v svoji pesmi zapisal: »Al' je še kdo srečnejši kje?« In pri tem je imel v mislih delavca, ki je šel vesel na delo v tovarno in se prav takšen vračal domov. Veliko tako veselih in zadovoljnih delavcev smo videli v preteklosti. Radi so hodili na šiht, zelo velikokrat jim je delo v njihovi firmi predstavljalo dejansko drugi dom. S firmo in za firmo so živeli, se z njo identificirali, nič jim ni bilo težko tudi kaj več postoriti. Njihovo plačilo je bilo večkrat bolj skromno, ampak se niso preveč pritoževali, ker so videli, da tudi drugi zaslužijo podobno, vse tja do direktorja, ki praviloma ni zaslužil več kot trikratnik njihove plače. Potem pa so bile še kakšne socialne dobrine, ki so jih dodatno razveseljevale: cenejše nabave, sindikalne zabave, dopustovanje v počitniških kapacitetah firme; še posebej aktualni so bili izleti, ki so se jih zelo radi udeleževali, predvsem tudi zaradi druženja s sodelavci, ki so jih doživljali kot prijatelje. Z vsem povedanim so se tkali odnosi, ki so prispevali k ugodni klimi v firmi in s tem k njeni uspešnosti. Na svoje delo in na svojo firmo so bili delavci ponosni. Če je firmi šlo dobro, so se veselili, če ji je šlo slabo, so bili iskreno zaskrbljeni. Preko različnih organov so bili vključeni v so-upravljanje firme. Čutili so se kot del firme! Danes je le malo delavcev videti zadovoljnih, ko prihajajo na šiht. Le malo jih z zanosom in ponosom reče, to je moja firma. Kako tudi bi, ko pa je njihov položaj v firmi skrčen na nivo mezdne delavca, ki v firmi

nima nobene besede, ki so mu večkrat celo kratene pravice iz dela. Odnos do njega je formalističen, strogo v razmerju nadrejeni podrejeni. Zasluži, kolikor pač zasluži, a doživlja neverjetno velike razlike v plačilu; medtem ko se ubada z mislijo, kako preživeti mesec, se njegov direktor vozi z jahto po svetu. Vse to mu vzame še zadnji pozitiven odnos do lastne firme. Hodi pač v službo, zato da preživi, komaj čaka, da je šihta konec, in naslednji dan se vrača na šiht z nezadovoljstvom in muko. Z vsem tem pa je firmi odvzet ustvarjalni zanos delavcev, ki v največji meri pogojuje večjo produktivnost.

IZGUBLJENE VREDNOTE

Včasih smo imeli ideale, smo imeli vrednote. Vrednote, v katere smo resnično verjeli in jih spoštovali. Med mnogimi drugimi sta bili največji vrednoti predvsem poštenost in solidarnost. Poštenost je v naši zavesti zelo visoko kotirala. Štela je poštena beseda, poštenost do dela, do okolja, do soljudi. Pošten človek je bil cenjen in spoštovan. Seveda so bila, kot vedno in povsod, odstopanja od poštenosti, ampak so bila kritično obsojena in so takšnega, nepoštenega človeka postavila na pranger. Danes pa poštenost, poštena beseda bolj malo šteje. To se začne že v najvišjem političnem vrhu. Toliko izmišljanj in laži, kot je izrečenih v našem parlamentu, si je še predstavljati težko. Vse se začne že s predvolilno kampanjo. Bodoči politiki obljublajo in obljublajo, ko pa pridejo na oblast, veliko večino obljub pozabijo. Torej so nam lagali! Da, to je preprosto laž, vse izgovarjanje, da pač ne gre, je le prekrivanje lastne nepoštenosti. Mi pa to kar sprejmemo in čez nekaj časa gremo na nove volitve, kot da se ni nič zgodilo. Pa bomo zopet pred novimi lažmi. In če se seveda lahko laže na vrhu, se to prenaša navzdol. Če oni zgoraj, zakaj pa ne bi tudi mi. Laž in nepoštenost se dobesedno normalizirata, postaneta sestavni del našega življenja. Hudo, ampak kar resnično, nepoštenost postaja vrednota. Poštenost postaja naivnost. In podobno je s solidarnostjo. Solidarnost je včasih v družbi veliko štela. Solidarni smo bili v tovarnah in ustanovah, kjer so bile plače v razmerjih sprejemljivega, solidarni smo bili pri sosedski pomoči, kjer smo pomagali drug drugemu, solidarni smo bili na nivoju skupnosti, države, kjer smo skupaj složno strmeli k boljšemu življenju za vse. Solidarnost je bila preprosto v nas. Danes je več ni, zato si jo moramo izmišljati z raznimi dobrodelnimi prireditvami. (Včasih jih nismo imeli, ker jih nismo potrebovali, solidarnost je bila preprosto sestavni del vsakdanjega življenja.) Na teh prireditvah pa tistih, ki so si na tak ali drugačen način vzeli največji kos naše skupne pogače, tako ali tako ni. Solidarnost sta zamenjali liberalno-kapitalistični vrednoti denar in oblast. Danes so cenjeni predvsem tisti, ki imajo denar, pa pri tem večkrat sploh ni pomembno, kako so si ga pridobili.

Oni so elita, tisti, ki bogastva nimajo, pa so brezoblična masa, naivci in nesposobneži. Včasih smo častili najboljšega rudarja ali železarja, po tej logiki bi danes najboljšega računalničarja, učitelja, raziskovalca. Ne, mi slavimo tiste, ki imajo moč in oblast, ne glede kako jo izvajajo. Zato ker solidarnost ne šteje, šteje oblast, ki je danes vrednota in večina ljudi njeni ponižni častilci.

IN KAKO NAPREJ?

Seveda sedaj mnogokateri porečejo: moje življenje, življenje mojih otrok, mojih vnukov pač ni takšno, je daleč stran od zgornjega razmišljanja. Če je njihovo spoznanje iskreno in resnično takšno, blagor jim in naj s takšnim življenjem samo nadaljujejo, v svoje dobro in dobro svojih bližnjih. Nekateri bodo v napisanem našli del svojega življenja, pa jim bodo izrečene misli mogoče nekakšna vzpodbuda, da se bodo o njem nekoliko zamislili. Pa spremenili v dnevnem bivanju kakšno negativno navado, ki jim bo življenje naredila bolj zdravo, lepše in bolj prijazno do sebe, do okolja, do soljudi. Tisti, ki pa jih v večji meri zadevajo pričujoča razmišljanja, bodo v svoji prvi reakciji skoraj zanesljivo sebi ali drugim preprosto rekli: »Ah, spet nekdo hoče biti pameten, a piše neumnosti!« Ker pa moramo biti nepopoljšljivi optimisti ali naivneži, moramo verjeti, da bo pa tem, tam nekje v ozadju možganov, nekaj ostalo, kar jih bo morda pozneje in vedno znova in znova opozarjalo, kaj pa če je le kaj res v mojem življenju, kar bi kazalo spremeniti, da bo življenje, če nič kaj drugega, malo bolj človeško, pa karkoli že to pomeni. Pa bo mogoče kaj krenilo na bolje.

Če ozko kritično pogledamo na ta zapis, mogoče dobimo vtis, da je to ena sama nostalgija za preteklim, razmišljanje nekoga, ki ga je povozil čas, da je to kritika sedanjega stanja in nekritično glorificiranje preteklega. Pa to ni tako zapisano niti tako mišljeno. Življenje je vendar veliko več kot pomisleki v tem zapisu, veliko bolj široko in velik del tega življenja je danes lahko kvaliteten in zagotavlja ljudem prijetno sedanjost in perspektivno prihodnost, v poštemem bivanju. Je pa seveda tudi potrebno nekaj storiti za to!

V tem zapisu pa je zajetih le pet, šest opazanj iz človeških življenj, ki znižujejo njegovo obče človeško kvaliteto in etiko. Vsak pozitiven poseg v te negativnosti bi življenje posameznika bolj osmislil in etično oplemenitil; celotno družbo pa streznil, da bi stopila na bolj perspektivno in pošteno razvojno pot.

Prvomajski prazniki, ki so pred nami in so sicer namenjeni predvsem sprostitvi in druženju, so mogoče prav zaradi svojega izvirnega pomena pravi čas tudi za kakšen razmislek in pogovor v tej smeri.

Marijan Lačen

Niko Brumen

Marca 2024 smo se na črjanskem pokopališču poslovili od 81-letnega Nika Brumna. Večino svojega življenja je preživel v Črni, zato lahko rečemo, da je bil veliko let del kulturnega utripa našega kraja. Poznali smo ga po duhovitostih, ki jih je trosil dobesedno mimogrede. Svoje iskrive misli je znal oblikovati v aforizme, ki jih je sprti zapisoval v beležko, ki jo je nosil s seboj. Imel je svojo založbo in tam je izšla večina njegovih 14 knjig (tri so soavtorske). Začel je s pesniško zbirko, nadaljeval z aforizmi. Vsaka knjiga je bila izvirno oblikovana. Nekoč je povedal, da ima objavljenih aforizmov preko 3500! In še so nastajali. Deloval je vrsto let kot aktivni član Kulturnega društva literatov Mežiške doline in ob nastopih tudi bral svoja dela.

Niko Brumen se je s svojim delom kot aforist trajno zapisal v slovensko literaturo. Prelistajmo kdaj kakšno njegovo knjigo (Misli iz parterja, Natroski, In obratno, Ko bolijo spomini, Spotakljive misli – Premisli, človek, Srečanja pod popkom, Iztrebki srca, 777, več rokovnikov z aforizmi in pesmimi ...) Njegovi dovtipi so večni.

Marta Repanšek

V spomin na **Nika Brumna** objavljamo nekaj njegovih pesmi in aforizmov.

Cvetje med travami

Tudi danes
je trava zelena,
tudi danes utripa srce,
tudi danes je
mah voljno nežen,
tudi danes ljubim te še ...

Vendar želje niso več sočne,
v vrtincu sreča se žalosti,
melodije več niso poskočne,
tudi danes, kot včeraj, te ni.

Dober večer

Dober večer, zvezda večernica,
ki budiš, namesto da bi uspavala,
dober večer, repatica bohotna,
ki razsvetliš samoto osamljenih sanj.
Dober večer, sladki vonj življenja,
ki si prinesla s svojim telesom
peklu hrepenenj in užitka nebesom.

Velike obljube velika ušesa najdejo.

Zanima me, katere osle bomo voli tokrat volili.

Manj se motiš, bolj si moteč.

Življenje je natak, ki streže s presenečenji.

Za polno zadnjico je hrana zadnja in sranje prva skrb.

Čevelj in bolečina pokrijeta marsikateri žulj.

Najhujše mučenje v šoli je pomlad pod oknom.

Mora je vse, kar je ostalo od morale.

Ne le kapital, tudi vera se po vetru dobička obrača.

Velike riti, veliki apetiti.

Kdor previsoko leta, kmalu odleti.

Virusi so trdnega zdravja.

Tudi kure se znajo razpeteliniti.

Ljubši so mi tisti, ki pičkarijo, kot tisti, ki delajo pizdarije.

Čeprav sreča nikoli ni daleč, je nesreča bližje.

Tudi grenke solze bi naj imele nekaj soli.

Na stranišče se celo počasnetom rado mudi.

Če sanjaš, sanjaj razkošno. Sanje so poceni.

Male duše so lahko veliki škodljivci.

Ko pridejo na vrh najbolj sposobni nesposobneži, postane oblast vsega zmožna.

OBVESTILO

Črjanske cajtnge lahko prebirate tudi na spletni strani Občine Črna, www.crna.si

Marija Štifter (Micka) je praznovala 100 let

Marija Štifter (Micka), se je rodila 3. 2. 1924 v Javorju na kmetiji pri Podkržniku (rojena Osojnik). V Javorju je preživela srečno otroštvo skupaj s še štirimi brati in tremi sestrami. Po starosti je bila predzadnja, mlajši je bil le brat Miha, rojen leta 1926. V osnovno šolo je hodila v Zgornje Javorje, kjer je bila dolga leta najvišje ležeča osemletka (devetletka) v Sloveniji. V neposredni bližini šole stoji cerkev sv. Magdalene. V tistih časih je bilo na šoli preko 50 učencev, ki jih je poučeval župnik Ludvik Viternik. Vsi učenci so sedeli v enem prostoru, tako da za učitelja ni bilo lahko, vendar s pravim pristopom učitelja in z disciplino učencev je kar šlo. Micka se rada spominja svojih sošolcev, s katerimi je skupaj pešačila v šolo, tako v lepem vremenu kot pozimi, ko je bila pot težavna zaradi mraza in velike količine snega. Pogosto so prišli v šolo s premočeno obleko in obutvijo.

Posebej ji je ostala v spominu Urška Leitgeb, ki je bila kuharica pri župniku. Bila je zelo prijazna, rada se je družila z mladimi in je sodelovala pri šolskem pouku. Otroke je učila šivanja, pletenja, kuhanja in drugih spretnosti. To je dobra popotnica za življenje, zato si takemu človeku hvaležen in ga nikdar ne pozabiš.

V družini Osojnik so radi prepevali, tako da je Micka pri starosti 14 let, ko je končala osnovno šolo, z veseljem sprejela povabilo župnika Viternika, naj se pridruži cerkvenemu pevskemu zboru. To je bilo kar priročno, saj stoji cerkev sv. Jošta tik ob kmetiji Podkržnik. Radi so hodili k maši, njena družina pa je vsa leta skrbela za cerkev in tako je še danes. Še potem, ko se je Micka z možem preselila v Črno, sta dolga leta za večje praznike tja hodila k maši in pela v cerkvenem zboru. Vedno pa je tudi ostala povezana s sorodniki in rojstno hišo. Lepe spomine ima na druženje s prijatelji s sosodnjih kmetij. Takrat so bile kar številčne družine, bilo je veliko mladih, tako da se je odvijalo pestro kulturno življenje, prilagojeno takratnim razmeram, saj ni bilo televizije. Življenje ni bilo lahko, ni bilo denarja, tudi trgovin ne. Vsaka kmetija je morala poskrbeti za hrano, zato so tudi pri Osojnikovih sadili krompir, razne vrste žita ter redili živino za svoje potrebe. Za prevoz in obdelavo zemlje pa so imeli vole in konja. Trdo so delali, vendar so bili zadovoljni, vse dokler se ni začela druga svetovna vojna. To so bili težki časi, poleg tega je leta

1938 tragično umrl oče in tako je vodenje kmetije prevzela mama. Bila je odločna in pogumna, precej lažje pa je bilo, ker so ji vsi otroci stali ob strani. Dolga leta je bila na domačiji tudi gostilna, ki je pomenila dodatno skrb in delo.

Leta 1953 se je Micka poročila in z možem Melhijorjem sta leta 1954 dobila prvo hčerko. Leta 1955 sta se preselila v Črno, kjer sta kupila hišo. Rodili so se jima še trije otroci. Micka je skrbela za otroke in moža, ki je hodil v službo. Težko je bilo shajati z eno plačo, saj sta morala obnavljati staro hišo in poskrbeti za vse, kar družina potrebuje.

Micka je bila delovna in iznajdljiva, vse težave je prenašala z dobro voljo in pozitivnim odnosom do ljudi, na srečo ali pa tudi zato ji je zdravje kar dobro služilo. Vedno se je znala pošaliti na svoj račun in tudi na račun drugih, zato še danes sogovornika pogosto spravi v dobro voljo.

Ivanka Štifter

V imenu bralcev Črjanskih cajtnge želimo Micki ob visokem jubileju še veliko zdravja in veselja.

VABILO

Vabimo vse krajanke, ki radi pišete, za kak prispevek, ki se dotika našega kraja in okolice, ljudi, zgodovine, pridobitev, problemov ..., da nam pošljete zapis ali vsaj idejo, koga bi še lahko predstavili in kaj bi lahko obdelali v našem lokalnem časopisu. Z veseljem bomo objavili.

Vabimo tudi literate za kak prispevek v rubriko Šilce literature.

Urednica

Diamantnoporročenca Slatinek – 60 let od poroke Ivana in Mojce Slatinek

8. februarja sta se Ivan in Marija Slatinek ozrla v mladost in podoživela svoj poročni dan, ki se je zgodil prav na slovenski kulturni praznik pred šestdesetimi leti.

Ivan Slatinek, ki je bil rojen v Vitanju materi Tereziji kot prvi od štirih otrok, je tam končal osnovno šolo. Tekom odraščanja mu je bilo vse prej kot lahko in delo je njegov sopotnik vse od otroštva. Služil je, bil tri leta vojaški obveznik, delal je v kamnoseštvu, kasneje pa se je zaposlil pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec in tam ostal vse do upokojitve. Delo pri gozdni mu je priraslo k srcu in za motorko je rad poprijel še dolga leta po tem, ko je dočakal zaslužen penzijo. Marija se je rodila v družini Petrič v Prežihovih Kotljah mami Mariji in očetu Francu kot prvorojenka. Skupaj s še osmimi sorojenci je odraščala na Navrškem vrhu na domačiji Ulšek. Najstarejša hči je kot mati skrbela za mlajše sestre in brate. Zaposlena je bila najprej na gimnaziji Ravne, nato na osnovni šoli Črna, upokojitev leta 1990 pa je dočakala v Železarni Ravne.

Ivan in Mojca sta se spoznala prav tam, na Navrškem vrhu na Ravnah okrog leta 1960. Ivan je kot mladenič na tem območju sekal les in zacvetela je ljubezen, ki jo je leta 1962 okronalo rojstvo hčerke Sonje. 8. februarja 1964 sta se v Črni na Koroškem tudi poročila. Leta 1969 je na svet prijokal še sin Jani. Družina se je naselila v Rudarjevem, kjer domujejo še danes.

Ljubezni do svojih otrok, Sonje in Janija, sta v teh desetletjih dodala še ljubezen do štirih vnukov: Boštjana, Aljaža, Jana in Vida ter treh pravnukov Jaše, Lana in Tevža.

Ivan in Mojca zdaj že dolgo uživata zaslužen pokoj, se vselej rada podružita s prijatelji ter se ukvarjata vsak s svojim konjičkom, Ivan z lesom, Mojca pa z rožami. Še danes se imata rada, se cenita in sta potrpežljiva drug do drugega ter eden drugemu v oporo – da bi še dolgo zadovoljna stopala po tej poti v dvoje!

Tara Simetinger

Ko so bile zime še ... zime ...

Kaj me je spodbudilo k temu pisanju? Že nekaj let imamo vsako zimo v Topli sankške tekme. Letošnje nam bodo ostale v spominu, da smo komaj našli sneg, da smo jih izvedli. Spomin se mi vrača v leta, ko je bilo ogromno snega in s tem je povezanih mnogo dogodivščin. Nekaj je bilo prijetnih, veliko pa tudi neprijetnih. Pred 50 leti nikomur ni bilo mar, kako bodo otroci iz oddaljenih zaselkov okoli Črne prišli v šolo. Starši so morali te težave reševati sami, kakor smo vedeli in znali. Pri nas je bil traktor brez strehe in kabine. Mož je takrat na hidravliko

pritrdil desko, na katero sta sedli hčerki, zaviti v koce, in ju pripeljal do Pecnikove žage. Tam ju je čakal avtobus, ki je pripeljal otroke iz Koprivne. Ob pol dveh je bil isti postopek v obratno smer. Cesto je plužil mož sam z lesenim plugom, ki ga je sam tudi izdelal.

V tistih letih je še deloval rudnik v Topli. Med drugimi je bil tista leta obratovodja Geršakov Fridi (žal že pokojni). Mnogokrat so delavci morali iti peš v Toplo, ker cesta za njihov džip ni bila prevozna. Do barake so prišli že tako izmučeni, da so bili v jami samo nekaj ur in so tudi malo

naredili. Fridi je sklenil, da tako ne more iti naprej. Prosil je mojega moža, naj spluži, on mu je dal nafto. Tako so si pomagali.

Posebna težava je bil snežni plaz v Burjakovem klanecu. Kolikokrat smo se bali, da bo koga zasul. Srečo v nesreči sta imela nekoč Šipekov Gusti (cumen: Kolngusti) in en lovec, njiju je z avtom vred odnesel plaz. Nekako sta se sama izklopala izpod snega. Takrat smo vedno imeli s seboj v avtu lopato, da smo tudi sami kakšen plaz prekidali.

Tako sva se tudi midva z možem nekoč odpravila v Črno. Avto sva pustila na vrhu Burjakovega klanca in šla gledat, če je cesta prosta. Bil je majhen plaz in sva sklenila, da ga prekidava. Mož je kidal, jaz pa sem stala na straži in gledala gor v tisti hrib. Samo nekaj lopat snega bi še moral vreči in bi bila cesta prosta. Takrat pa so se začele valiti ogromne količine snega, da sem mu zavpila, naj beži. In uspel je zbežati. Privalilo se je ogromno snega. Takrat še ni bilo strojev, kopačev, da bi sneg lahko odstranili. Tako ga je počasi začelo jemati spomladansko sonce, mi pa smo hodili peš čez plaz. Ko je Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec kupilo rolbo, so z njo pomagali.

Ker je proti naši domačiji še kar strma cesta, je našemu avtu kakšnih sto metrov pred domom zmanjkalo moči, da smo ga morali s traktorjem zvleči do doma. Prideva nekoč iz Črne, v avtu potegne mož zavoro in greva domov po traktor. Jaz se še nekaj mudim pri hiši in mož je šel s traktorjem pred mano. Po nekaj minutah pridem jaz za njim in kjer sva pustila avto, ni bilo ne avta ne traktorja. Kar zmrazilo me je! Hitim naprej po cesti in pri naših jávorjih, kakšnih dvesto metrov niže, je bil spodaj traktor, za njim pa avto. Pa mi mož zakliče: »Si videla, kam je šel?« »A sam?« Nisem mogla verjeti. Zavora je popustila in je drsel in se ustavil tam, kjer je bilo bolj ravno. Dobro je bilo pa to, da je bilo spluženo tako na ozko, da je bil na vsaki strani visok snežni rob, da avta in traktorja ni moglo zanesti pod cesto.

Nekoč so gozdni delavci in šoferji delali čez celo zimo. Malo so naredili in veliko pretrpeli. Boljše bi bilo, da bi poleti vsak dan delali eno uro delj, da bi lahko bili pozimi doma. Šefi so

Letos je bila 40. obletnica izvedbe prvih sankoških tekem v Topli

rekli, da tega ne dovoljujejo predpisi. So pa poleti včasih prišli 'gospodje' iz GG Slovenj Gradec, seveda v lepem, toplem vremenu in občudovali našo idilo pod Peco. Nisem mogla biti tiho in sem rekla, naj rajši pridejo pozimi, ko pošiljajo šoferje v vsakršnih vremenskih pogojih v življenjske nevarnosti.

Nekoč je pozimi šel Drago Potočnik (žal pokojni) v Čofatijo po les. Bilo je zmrznjeno, vendar suho. Medtem ko je nalagal les, je začelo močno snežiti. Naloženi tovornjak pripelje do nas, ustavi in razmišlja, kako naj pelje naprej, ker je bilo že precej snega na cesti. Pa reče moj mož: »Gremo počistiti ta sneg.« Vsi trije smo vzeli neke grabljice in metle in najhujšo strmino do naše kapele očistili, da je srečno pripeljal v Črno. Bilo je zgodaj spomladi, cesta je bila še močno poledenela. Pa pride šofer Štefan Krenker po neki dolgi les. Ko je naložil in že peljal proti nam, je kabino kar zanašalo levo in desno. Pri nas se je ustavil in še enkrat vse močno povezal. Merilec Ramšak je izstopil in rekel, da bo šel peš. Tudi Štefana je bilo strah. Nekaj minut za tem, ko je odpeljal, pa zaslišim močan tresk. Hitim za njim in zagledam: kabina je bila zasukana v zgornji rob ceste, les pa je zadržal ena naš jêsen, ki raste ob robu ceste. Če ga ne bi bilo, bi vse šlo po strmem bregu navzdol. Nekaj minut zatem pride šofer in pove, da ga je vrglo na sosednji sedež. Bil je tako prestrašen, da je jokal. Rekel je, da tistega jeséna ne smemo podreti, ker mu je rešil življenje. Potem je GG Slovenj Gradec prevzel organizacijo pluženja. Do takrat je plužil moj mož in sta se z vodjem GG obrata v Črni, gospodom Milanom Čurinom, zmenila, naj mož pluži naprej, s tem da so mu ure plačali.

Šef GG v Črni, g. Milan Čurin, je slovel po tem, da je imel izreden posluš za težave ljudi, posebej se je zavzemal za ljudi v okolici Črne. Ogromno je pripomogel, da je izboljšal življenje na oddaljenih domačijah z gozdnimi cestami do vsakega, še tako samotnega doma. Veliko je pripomogel tudi za razvoj 'smučarije' v Črni. Ko si je Smučarski klub omislil treninge v naših Vadnah – tako imenujemo tisti predel – je vozil otroke v Toplo njihov kombi. Odločilno vlogo je imel GG in gospod Čurin tudi pri postavljanju vlečnice v Črni.

Sankoške tekme v Topli leta 1996

To je bilo davnega leta 1969. Še zdaj deluje ta vlečnica, ki je imela odločilno vlogo, da je Črna s sedmimi olimpijci postala 'olimpijska vas'. To je poneslo ime naše vasi Črna v širni svet! Res je bilo nekoč težavno živeti v oddaljenih zaselkih. Ceste so zdaj splužene in posipane s peskom, za prevoz otrok v šolo je poskrbljeno. –No, letos je pač drugače, pa tudi to se bo uredilo.

Takrat ko je bilo veliko snega, so bili problemi, sedaj ko ga je malo, so pa drugi, še bolj dalekosežni. Pred 40, 50 leti si tu pa tam zagledal v gozdu kako suho smreko. Zadnja leta pa se sušijo cele zaplate gozda, napadene od lubadarja. Takrat sta sneg in mraz uničila zajedavce in škodljivce, sedaj pa prezimijo in naslednje leto uničujejo vse živo. Mnogo razlag sem prebrala po časopisih in videla na TV, kaj je vzrok, da se ozračje tako segreva. Ogromno je umazane industrije, letal v zraku, odprte naftne vrtine v Severnem ledenem morju in – tako bi lahko naštevali v nedogled. Morali bi se vsi truditi, da bi bilo okolje čim manj obremenjeno. Nekaj pa zagotovo moremo prispevati tudi mi, mali ljudje, da obvarujemo naravo. A to je kaplja v morje. Glavno besedo imajo seveda vlade in vsi Veliki, ki vodijo svet.

Jaz sem o težavah nekoč rada govorila, pa mi je mož rekel, da

40 tekmovalcev, vseh skupaj pa okoli 50; Sašo Kaker

to nikogar ne zanima, naj bom vesela, da je zdaj bolje. Mogoče pa je prav, da ne pride vse v pozabo, da bomo mogoče znali bolj ceniti, kar imamo zdaj, ko so taka doživetja le še –spomin.

Anica Kočnik, p. d. Kočnikova Anica

Bilo je nekoč v Črni

Vabilo bralkam in bralcem!

V Črjanskih cajtnгах objavljamo rubriko BILO JE NEKOČ V ČRNI IN NJENI OKOLICI, v kateri želimo objavljati kako fotografijo, staro več desetletij. Vsaka taka fotografija je dragocen dokument pričevanja o življenju v našem kraju nekoč, mi pa bi radi to bogastvo pokazali tudi drugim krajanom. Prosimo, da nam zaupate svojo staro fotografijo, dopišete datum ali letnico in imena oseb ali dogajanje; napišite vse, kar veste o posnetku. Če datuma ne veste, nam posredujte približno letnico posnetka. Svojo fotografijo lahko pošljete po internetu na naslov urednice: irena.greiner18@gmail.com ali jo prinesete urednici osebno.

Zagotovo jo boste dobili vrnjeno.

Tokrat je **Aleš Moličnik** zbral nepravilike v zgodovini Črne na Koroškem.

Neprijetni dogodki v zgodovini Črne na Koroškem

V 15. stoletju in vse do 18. stoletja so Mežiško dolino pestili vpadi Turkov in Madžarov, kmečki upori ter razsajanje kuge, virusi, reformacija in protireformacija, požari ter poplave.

1473 TURŠKI VPADI

Zadnji turški vpad na Koroško je bil leta 1473. Po nekaterih virih v Črno naj ne bi prišli, ker so jih zadržale »turške šance« na Ravnah, ki so jih pričeli graditi leta 1480. Turki so se usmerili v Podjuno. Ena od legend pa pravi, da so prišli iz Podjune

čez goro Peco in se jih je precej ubilo, ker so jahali v gosti megli čez prepad v Toplo.

Nekaj naj bi se jih rešilo in ti so menda zasadili Najevsko lipo v spomin na mrtvega vodjo teh vojakov. Ker je bilo zelo malo preživelih, menda niso ropali po Črni, saj ni najti zapisov o tem.

1478 KMEČKI UPORI

V kmečkih uporih leta 1478 in 1515 so sodelovali tudi koroški kmetje.

KUGA V NAŠIH KRAJIH

V Evropi se je kuga pojavila že leta 1301 v Barceloni. Kasneje se je raznesla po vsej celini. Vse okrog Črne je leta 1680 razsajala kuga, ki je pomorila ogromno ljudi v Mežiški dolini in na avstrijskem Koroškem, vse do leta 1716. V Črno menda ni prišla, kajti dolinski prihod je bil zelo omejen, ker je bilo potrebno ob Meži skozi predor, bregovi pa so strmi in neprehodni. Še danes je na tem mestu, kjer je bil predor, postavljen križ, ki označuje, do kod je prišla kuga. Möderndorfer je o tem zapisal zanimivo pripoved, to lahko najdete v njegovi knjigi »Narodne pripovedke iz Mežiške doline« (1894).

Je pa zanimivo, da je tudi pri Najevski lipi postavljeno kužno znamenje v obliki kapelice. V tistem času so na vhodih v večja naselja postavljali vaške straže, »vahtarje«, ki ljudi, ki so kazali znake bolezni ali so bili blelični, niso spustili v naselje, in tako najbi preprečili širitev te nadloge. Na sredini vasi stoji cerkev sv. Ožbolta, ki je tudi zavetnik proti kugi.

1598 PROTIREFORMACIJA

Kljub razmahu reformacije oziroma luteranstva tudi katoliška stran ni bila nedejavna. S podporo škofov, reda kapucinov in jezuitov je hotel deželni knez zatreti reformacijsko gibanje v notranjeavstrijskih deželah. Nadvojvoda Ferdinand II. je leta 1598 v vseh deželnoknežjih mestih in trgih prepovedal protestantsko bogoslužje, ukazal ukinitvev protestantskih šol in izgon predikantov. Leta 1628 je ukazal, da se morajo vsi plemiči bodisi odpovedati protestantski veri bodisi v enem letu prodati vse svoje imetje in zapustiti državo. O razširjenosti luteranstva v Mežiški dolini nam priča dejstvo, da so se leta 1603 v Črni na Rezmanovem naselili jezuiti. Močan simbol rekatolizacije pa je bila tudi gradnja cerkve sv. Uršule na Uršlji gori, ki jo je leta 1602 posvetil ljubljanski škof Tomaž Hren.

1633 LAKOTA

Leta 1633 je nastopila huda lakota v celi dolini. Letina je bila tako slaba, da se ni nič pridelalo na poljih, zato so ljudje trpeli strašno lakoto.

1816 ZOPET LAKOTA

Leto poprej se je zgodila naravna katastrofa bibličnih

razsežnosti. Po izbruhu vulkana Mount Tambora v Indoneziji, za katerega danes vemo, da je bil eden največjih v moderni zgodovini, je umrlo več kot 70.000 ljudi, cunami je na Javi povzročil poplavo, v kateri je umrlo več kot 100.000 ljudi, v naslednjih mesecih pa jih je toliko umrlo v JV-Aziji še zaradi bolezni.

V atmosfero se je sprostila velikanska količina žvepla, oblake pa je zaneslo na severno poloblo. Vreme v Evropi je ponorelo, sončni žarki niso več prodrli skozi črne oblake. Aprila so bile temperature še vedno okoli ledišča. Vsi so upali, da bo kmalu pomlad, a sledilo je katastrofalno deževje s sodro in orkanskim vetrom, med oblaki so švigale strele. V gorah je julija še vedno snežilo. Začelo se je leto brez poletja. Sadje ni dozorelo, iz grozdja niso pridelali vina, žita niso poželi, ker ni zraslo. Zavladata je lakota.

Čeprav je novica o izbruhu prišla vsaj do višjih slojev prebivalstva, ga ni nihče povezal z nenavadnim vremenom. Kmečko prebivalstvo je bilo prepričano, da gre za božjo kazen. V nekaterih delih Evrope je zavladał kaos. Cene žita so šle v nebo. Govedo je poginilo ali so ga kot zadnji izhod zaklali, ljudje so pričeli ropati, da so preživel. Kmalu je propadel celoten sistem dobave. Ljudje so skušali delati kruh iz slame in lubja, jedli so mah in travo. Mnogi so obubožali, od leta 1817 so bila mesta polna beračev. Iz jugozahodne Nemčije so se ljudje množično selili v Rusijo in ZDA. Izbruhnili je antisemitizem. Jude so obtoževali, da kopicijo koruzo.

1863 POŽAR

Gasilska kronika razkriva, da je tega leta zgorela večina vasi in tudi cerkev.

1869 POPLAVA

Ta zapis je bil objavljen v Črjanskih cajtnгах: 2023, št. 82 iz Javorske kronike (Ivan Modrej je zapiske iz spominske knjige javorske župnije objavil v Koroškem fužinarju)

1910 POŽAR

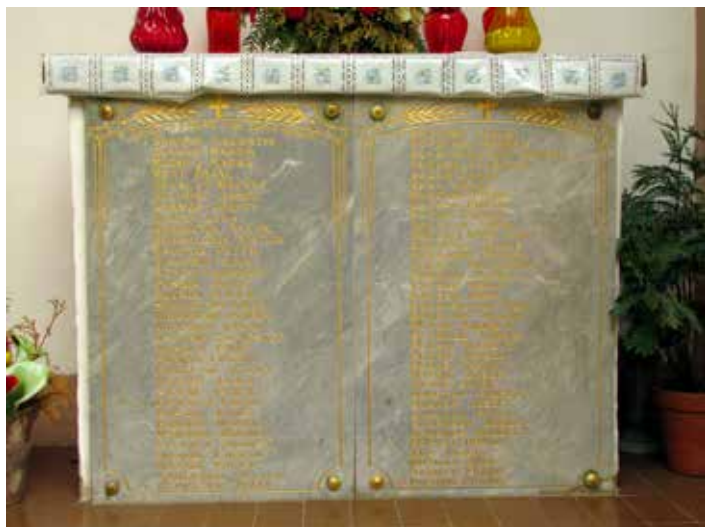
Tega leta jo je Črni zopet zagodel rdeči petelin, ki je uničil severozahodni del Črne.

Slika pogorele Črne iz leta 1912

1914–1918 PRVA SVETOVNA VOJNA

Tudi Črno na Koroškem je močno prizadela vojna, saj je v prvi svetovni vojni padlo in bilo pogrešanih 69 udeležencev vojne.

Spomenik padlim v kapelici na pokopališču

1917 TIŠINA V ČRNI

Črna je ostala v tišini, saj so za vojne potrebe odstranili vse zvonove iz cerkva v okolici Črne in v Črni.

Zvonovi pred cerkvijo sv. Ožbolta v Črni

1919 BOJI ZA SEVERNO MEJO

V Črni padli v bojih za severno mejo

1926 STOLETNE VODE

28. oktobra tega leta so bile zopet stoletne vode, ki so zalile Črno in zaselek Šmelc. Kolikšna je bila škode, ne vem, lahko pa povem, da je v Kakerjevi hiši, kjer sedaj stanujem, odneslo hlev, ki je bil na zahodni strani hiše, in v Šmelcu eno hišo. Za posledicami poplave in podhladitve je dve leti stara sestra Kaker Ferdinanda nato umrla.

Pogled s Pristave na porušen hlev ob Kakerjevi hiši, danes Moličnikovi

Črna proti Rudarjevemu

Šmelc - proti Koprivni

1941–1945 DRUGA SVETOVNA VOJNA

Še ena nadloga se je zgornila v Črno na Koroškem. Zgodil se je eksodus preseljevanja zavednih krajanov, saj je bilo preseljenih kar 135 krajanov v Srbijo in na Hrvaško.

Kasneje pa še transportiranje ljudi, ki so sodelovali s partizani, v koncentracijska taborišča v Nemčijo in na Poljsko. Iz Črne, Koprivne, Podpece, Javorja in Žerjava je bilo interniranih v razne zapore in taborišča kar 209 krajanov.

Do konca vojne pa so padli 103 borci. Veliko krajanov je bilo prisilno mobiliziranih v nemško vojsko.

Spominski tabli v kapelici na pokopališču

1960 VELIKA EPIDEMIJA PARATIFUSA V MEŽIŠKI DOLINI
V začetku julija 1960 je občina v šolskih prostorih zahtevala preureditev v začasno bolnico - izolirnico, kar je potem trajalo do konca avgusta. Potem je bilo na vrsti temeljito razkuževanje in popolno čiščenje ter beljenje vseh šolskih prostorov in celo pleskanje pohištva. To je trajalo skoraj do konca septembra, ko so končno lahko pričeli s poukom (vir: Kronika osnovne šole Črna).

1975 POŽAR

Tega leta se je zopet pojavil požar tik pred Črno. Delavci pri mostu pri Vohu so si zakurili pod skalo in ogenj jim je ušel v gozd, ki ga niso mogli takoj pogasiti. Aktivirane so bile gasilske enote, vendar je bilo že malo prepozno. Ogenj je preskočil reko Mežo in požgal gozd na levi strani Meže ter se razširil do Marholč. Na pomoč so poklicali tudi delavce Rudnika Mežica in dijake srednjih šol z Raven. Ogenj je imel izredno moč, saj je gorelo žveplo, ki se je več let nabiralo po gozdu od izpušnih plinov v topilnici Žerjav. Gasilci so pravili,

da so gorele celo korenine dreves. Uspeli so obvarovati vse stanovanjske objekte, saj je gorel tudi Teber in je grozila nevarnost stanovalcem na Lamprečah. Gasilci so dežurali noč in dan in končno ukrotili ognjeno ujmo. Uničeno je bilo 1000 ha gozda.

1991 OSAMOSVOJITVENA VOJNA

Tudi v Črni je bila mobilizacija mož, ki so bili prej člani Teritorialne obrambe in policije, za obrambo pred silami JLA in pripravo za zavzetje karavel ter mejnega prehoda Holmec. Civilna zaščita pa je pripravila zatočišče pred morebitnim letalskim napadom. Dodatna težava je bila še v tem, ker je telefonsko centralo zažgala strela in s tem so bile prekinjene telefonske linije. Na pomoč so priskočili amaterski radio-amaterji s svojimi napravami.

2017 in 2018 VETROLOM

Na našem območju se je zgodil eden najhujših vetrolomov v zgodovini. Od vrha Koprivne do sosednje občine Mežice in še naprej po dolini Meže. Uničeno je bilo 20.000 kubičnih metrov dreves.

2020 in 2021 COVID-19

Marca 2020 se je po vsej Sloveniji razširil hudo nalezljiv virus Covid-19. Zadeva je bila tako huda, da je vlada uvedla ukrep, po katerem se nismo smeli gibati izven občinskih meja. Zdravstvo se je precej trudilo, ker dolgo ni bilo cepiva proti temu virusu in takoj ko so ga dobili, so pričeli s preventivnim cepljenjem, ki je bilo zelo učinkovito za tiste, ki so se odločili cepiti trikrat. So bili pa tudi skeptiki in kar nekaj lažne propagande, da se jih nekaj ni cepilo. Bilo je precej takih, ki so morali v bolnico in so komaj preživeli.

2023 POPLAVE

Obsežen prispevek v Črjanskih cajtnгах št. 82
Zato o tem sedaj ne pišem nič.

Aleš Moličnik

Obujanje spominov na nogomet izpred 60 let

Peter Ozmec že celo življenje živi s športom. Kljub invalidni desni roki se je loteval mnogih športnih podvigov. Bil je plavalec, tekač, nogometaš, odbojkar (sede), smučar, kegljač, šahist ... in ves čas tudi uspešen funkcionar na športnem področju. Delal je skupaj z Adijem Urnautom, ki je treniral in vodil žensko ekipo odbojke sede, Peter pa je bil njegov pomočnik. Z reprezentancami je bil

trikrat na olimpijskih igrah in na več svetovnih prvenstvih, tako da je imel priložnost prepotovati velik del sveta. Na Koroškem je bil med ustanovitelji Invalidskega športnega društva Samorastnik Ravne na Koroškem in več kot 30 let njegov predsednik.

Njegovi začetki pa so bili v Črni, kamor je bil poslan iz

Desno Peter Ozmec

Ormoža, in tu je spoznal učiteljico, doma iz Helene, Cito Škrubej. V času bivanja v Črni je bil zaposlen kot komercialist najprej v zadrugi, potem v Hotelu Planinka, nazadnje pa v Bolnici Črna. V teh letih se je v svojem prostem času intenzivno ukvarjal s športom.

Tako se danes spominja tistih časov:

»Septembra 1959 sem se kot štipendist zaposlil v Kmetijsko-gozdarski zadrugi Črna na Koroškem. Ta zaposlitev je zame pomenila prihod v novo okolje. Ker sem kot športnik v Mariboru pri Braniku treniral nogomet in atletiko, sem se v Črni na Koroškem takoj pridružil mladim pri TVD Partizan, predsednik je bil takrat Milan Čurin. Najprej sem za TVD Partizan tekmoval v atletiki, in sicer v krosih, in smučarskih tekih. V letu 1960 sem prevzel vadbo ekipe pionirjev, ki so igrali nogomet. V Črni na Koroškem takrat nismo imeli nogometnega igrišča, ki bi ustrezal minimalnim pogojem za igranje uradnih tekem. Predlagal sem, da uredimo igrišče pri osnovni šoli. Zbral sem skupino prostovoljcev (pionirjev, mladincev in članov). Lotili smo se dela. Na vzhodnem delu (Lampreče) je bilo potrebno igrišče razširiti in vodo, ki je pritekala na igrišče, speljati mimo. Prav tako je bilo potrebno na tem delu odstraniti kamenje in manjše skale. To nam je uspelo in v jeseni leta 1961 je bilo igrišče registrirano za

Članska ekipa NK Peca Črna na Koroškem v letu 1961 - 1962

igranje uradnih tekem.

Ker je bilo igranje nogometa vedno organizirano kot nogometna sekcija pri TVD Partizan Črna na Koroškem, sem predlagal, da ustanovimo Nogometni klub Peca Črna. Pobuda je bila sprejeta s strani vodilnih funkcionarjev TVD Partizan. Začeli smo zbirati predloge za vodstvo kluba. Največ predlogov za predsednika je dobil Martin GAŠPER, ki

Ekipa pionirjev TVD Partizan Črna na Koroškem po treningu leta 1960, v ozadju vaditelj Peter Ozmec

Pozdrav kapetana in sodnikov pred tekmo 1961/1962

Uradna tekma v tekmovalni sezoni 1961-1962 na starem igrišču pri osnovni šoli. Vlogo glavnega sodnika je imel Peter Ozmec

je bil velik navdušenec nogometa. Tajniške posle in urejanje dokumentacije sem prevzel jaz (Peter Ozmec), za trenerja članske ekipe je bil izbran Pero Ciganović, kapetan – vodja obmejne karavle Črna na Koroškem. V letu 1961 sem opravil izpit za nogometnega sodnika in to nalogo opravljal do leta 1974. Ker sem se leta 1963 prezaposlil iz Splošne bolnišnice Črna na Koroškem v Splošno bolnišnico Slovenj Gradec, sem tajniške posle NK Peca predal Maksu Geršaku.«

To so spomini Petra Ozmece, kako so v Črni ustanovili Nogometni klub. Njegova poklicna pot ga je kasneje pripeljala

do računovodje Območne enote socialnega zavarovanja Ravne, kasneje pa je postal direktor te ustanove.

Zanj je bil šport vedno številka ena. Za vsestransko športno udejstvovanje je leta 1993 prejel Bloudkovo priznanje, leta 2021 pa Bloudkovo nagrado za življenjsko delo.

Danes je pri svojih 87 letih še vedno čil in zdrav in še vedno naklonjen športu. Redno hodi kegljat, opravlja pa tudi funkcijo predsednika Društva invalidov Mežiške doline.

Irena Greiner

»Brez skrbi, ne bodo vas pojedli« - Skok na Tasmanijo

Pozno zvečer sva se vrnila s Philip Islanda v stanovanje v Melbourne in hitro spakirala nov kovček za pot na Tasmanijo in v Sydney. Spala sva tisto noč slabe tri ure in že sva morala proti letališču Tullamarine, kjer sva vrnila najet avto in se odpravila proti terminalu.

Ko sva ob treh zjutraj vrnila avto, sva se strinjala, da je najboljša varianta, da si pokličeva taksi, ki naju bo odpeljal do terminala za notranje lete, ki je od parkirišča oddaljen kakšnih pet kilometrov. Ko pa sem poskusil naročiti taksi, se telefon ni odzival. Telefonske številke nisem našel, interneta pa nikakor nisem mogel zagnati ... Ni nama ostalo drugega, kot da zgrabim oba kovčka, Nina je zgrabila ostale stvari in odpravila sva se peš proti letališču, ki sva ga sicer videla v daljavi. K sreči sva avto oddala dve uri in pol pred najinim letom, kar je pomenilo, da četudi bova pešačila polno uro, bova verjetno še vedno ujela letalo za Hobart. Sprva sva hodila skozi naselje po pločniku in skozi park, naenkrat pa je poti zmanjkalo in znašla sva se na zelenici ob dvopasovnici, ki je vodila proti letališču. Sama sreča je bila, da sva po tej poti hodila okoli tretje ure zjutraj, v prometni konici si res ne bi želel s kovčki tekati po odstavnem pasu dvopasovnice proti letališču. Naenkrat pa sva le zagledala avtobus in pognala sva se skozi rondo do parkirišča, kjer je stal manjši avtobus z napisom Qantas (gre za najbolj znano avstralsko letalsko družbo). Stopila sva na avtobus in povedala vozniku za nastalo situacijo. Prijazen Pakistanec se je le nasmehnil in rekel, da čez deset minut pelje na terminal za notranje lete, to je bilo olajšanje. Ko sva se namestila in kovčke odložila na police, sva začela natančneje opazovati sopotnike in ugotovila, da na avtobusu večinoma sedijo stevardese, piloti in drugo osebje ... Kabinsko osebje ni bilo preveč navdušeno, da sta se med njimi naenkrat znašla dva neznanca in ena stevardesa (nizkocenovnega prevoznika JetStar) je celo protestirala pri vozniku, da ta prevoz ni

namenjen za naju, a prijazen voznik je k sreči vztrajal, da lahko ostaneva. V tem trenutku nama je postalo jasno, da sva prišla na parkirišče za zaposlene in da je to prevoz za osebje. Pripeljala sva se do vrat terminala za notranje lete in meni se je še posebej smejalo, ker naju je morala stevardesa, ki se očitno malo preveč resno jemlje in je bila edina, ki sva jo motila, gledati še cel let do Tasmanije.

Pozornemu bralcu na tem mestu dolgujem še eno pojasnilo ... Kaj je bilo s telefonom, ki naju je pripeljal v to situacijo? Premalo spanca in moje preklapljanje med brezžičnim omrežjem in podatkovnim gostovanjem je pripeljalo do tega, da sem pozabil vključiti prenos podatkov in sem bil zato brez interneta. Res pa je tudi to, da če bi mi takrat na parkirišču delal internet, danes ne bi imel izkušnje, kako se je peljati v avtobusu s stevardesami in piloti in si lahko vsaj malo domišljaš, da greš tudi sam v službo na letališče. Čeprav so vsi okoli urejeni, sam pa sem bil prepoten in zmatran kot kurjač na parni lokomotivi.

Po pristanku na Tasmaniji sva prevzela avto in se odpeljala proti Hobartu, glavnemu mestu Tasmanije. Gre za mesto na jugu otoka, kjer je baza za avstralske in velikobritanske odprave na Antarktiko. V poletnem obdobju (od decembra do marca) pa je pravo turistično letovišče za številne križarke, ki dnevno pristajajo v glavni luki v samem centru mesta. Tasmanija je med drugim poznana tudi po čudovitih plažah, neokrnjeni naravi, skoraj 50 % celotne države je namreč pod zaščito različnih nacionalnih parkov. Tasmanija je med drugim dom številnim endemitskim vrstam – pajku Jumping Jack in znanemu tasmanskemu vragu, ponašajo pa se tudi s številnimi nasadi sivke, ki spominjajo na polja v Provansi. Četudi Tasmanija na zemljevidu izgleda kot majhen otok, je po površini trikrat večja od Slovenije. Pred odhodom sva zato pripravila natančen načrt, kaj želiva v petih dneh na Tasmaniji videti in doživeti. Drugi dan sva se iz Hobarta

Tasmanski vrag

odpravila proti vzhodu do kraja Richmond, ki leži le slabe pol ure vožnje iz glavnega mesta. Gre za idiličen kraj, v katerem živi le okoli 1.500 prebivalcev, znani pa so predvsem po najstarejšem mostu v Avstraliji, ki je še v uporabi. Med letoma 1823 in 1825 so ga gradili zaporniki, ki so bili tudi prvi prebivalci mesta. Pot sva kasneje nadaljevala proti Port Arthurju, zgodovinsko zelo pomembnemu območju kolonialne Avstralije. Gre za zloglasno kaznilniško naselje, ki so ga leta 1877 zaprli, sčasoma pa je postal simbol kolonialne preteklosti Tasmanije.

Most v idiličnem kraju Richmond

Port Arthur je bil eden izmed najbolj surovih prostorov Avstralije. V kaznilnici so bili znani po strogi disciplini in kaznovanju zapornikov, te so vključevale različne telesne kazni, kot so bičanje, pretepanje, prisilno delo v težkih pogojih. Posebno stisko pa je zapornikom povzročala izolacija od zunanjega sveta, saj stikov z zunanjim svetom niso imeli, kar je večkrat povzročilo številne psihične stiske in visoko obolevnost za duševnimi boleznimi. Port Arthur je po zaprtju postal simbol krutosti in nečloveškega ravnanja v zgodovini Avstralije. Vsemu temu pa moramo dodati tudi pojasnilo, kako so se v Avstraliji od 18. stoletja naprej polnile kazenske

kolonije. Preselitve v Avstralijo so bile prisilne, na podlagi sodb sodišč v Veliki Britaniji in na Irskem. Sodba o odhodu v Avstralijo je bila praviloma izenačena s smrtno kaznijo. Verjetno se sprašujete, kaj so morali narediti prestopniki, da jih je doletela takšna kazen, da so si prislužili potovanje na južno poloblo. Emma Christopher, avstralska zgodovinarica, žebljico na glavico zadane že z naslovom svojega članka, v katerem je obravnavala prestopke, ki so ljudi pripeljali v Avstralijo. Članek je naslovljen *Steal a Handkerchief, see the world – Ukradi robček, vidi svet*.

Port Arthur – simbol kolonialne preteklosti Tasmanije

Ena od najbolj znanih zgodb zapornikov v Port Arthurju je zgodba o Martinu Cashuirskem, prestopniku, ki je bil poslan v Avstralijo kot zapornik in je bil kasneje premeščen v Port Arthur. Leta 1843 mu je s skupino drugih zapornikov uspelo pobegniti in tako je nastala zgodba o tasmanskem Robinu Hoodu, saj naj bi se Cash s svojo skupino skrival po tasmanskih divjinah in kradel bogatim ter pomagal revnim. Na poti proti domu sva si ogledala še dve dih jemajoči naravni znamenitosti – naravni most in »hudičevo kuhinjo«. Gre za območje ob Južnem oceanu, kjer se je zaradi delovanja morja v ocean zrušil precejšnji del klifa in v notranjost izoblikoval zanimiv lijak, iz katerega se ob močnih trkih morja dviga megla, zato tudi ime – hudičeva kuhinja.

Naravni most in t. i. hudičeva kuhinja

Ker je Tasmanija znana tudi po številnih naravnih parkih, sva se odločila, da se en dan odpraviva na skrajni jug otoka, do čudovitih plaž in gozdov v naravnem parku Cockle Creek. Na poti sva se večkrat ustavljala zaradi različnih zanimivosti, med drugim sva si ogledala območje, kjer živi še ena endemitska vrsta v Avstraliji – kljunaš. Gre za zelo zanimivo območje južne Tasmanije, kjer imajo zaradi aktivnega ognjeniškega delovanja številne tople vrelece, iz katerih se izteka voda, ki ima med 26°C in 28°C. Mešanica tople in hladne vode pa je odličen habitat za te drobne, prikupne, a zelo plašne živali.

Na poti od toplih vrelecev do Cockle Creeka sva se odločila, da si bova ogledala še eno zanimivo visokogorsko jezero, ki je priljubljena točka za številne pohodnike po Tasmaniji. Zavila sva s ceste in pot nadaljevala skozi gozd. K sreči sva najela terensko vozilo in nama makadamska cesta skozi gozd ni povzročala prevelikih preglavic, vse dokler nama na eni točki ni zmanjkalo signala na telefonu, a sva se odločila, da pot vseeno nadaljujemo, saj so bile ob cesti različne puščice, ki so označevale pot. Med vožnjo po gozdu sva opazovala ogromna drevesa in tudi več metrov visoko praprot, ki jih na severni polobli gotovo ne moreš najti. Cesta pa je počasi postajala vse ožja in vse bolj zaraščena. Pripeljala sva se do mostu, od katerega sta ostala le še dva tramova, čez katera si se lahko zapeljal na drugo stran. K sreči sta pri mostu stala tudi dva domačina, ki sva ju vprašala za pot. Zatrčila sta nama, da pot lahko brez skrbi nadaljujemo čez most in naprej, a bi bilo zelo dobro, če imava zraven motorno žago, ker je pred dnevi bilo na tem delu močno neurje in cesta od mostu naprej še ni sčiščena. Drugih podatkov nisva potrebovala, da sva se odločila, da imava za ta dan dovolj gozdne vožnje in domačina sta naju usmerila proti prvi glavni cesti, kjer se je tudi signal hitro vrnil in sva pot nadaljevala proti Cockle Creeku.

Razgled z najvišjega vrha Tasmanije

Naravni park na jugu otoka je znan predvsem po čudovitih belih peščenih plažah, turkiznem morju in številnih opazovalnicah, iz katerih spremljajo selitve kitov. To je območje, ki ga večkrat letno prečkajo različne vrste kitov in

drugih morskih živali, zato sem prihajajo različni raziskovalci in drugi navdušenci nad morskimi živalmi. Ob sprehodu po plaži sva srečala prijazno gospo, ki sva jo vprašala, če se lahko na teh plažah kopamo. Odgovorila je, da lahko, da so to zelo priljubljene plaže. Nadaljeval sem s klasičnim vprašanjem: »Pa so v teh vodah kakšni morski psi ali pa kakšne meduze?« Gospa je s širokim nasmehom odgovorila: »Seveda, so, so, ampak brez skrbi, ne bodo vas pojedli. Jaz vsako jutro plavam. Mogoče vas lahko kaj malo ugrizne, ampak nič nevarnega, veste, pri nas ni tako nevarno kot v Queenslandu.« Verjetno mi ni potrebno nadrobneje pojasnjevati, da naju je želja po kopanju minila.

Idilčne plaže na skrajnem jugu Tasmanije

Zadnji dan na Tasmaniji sva izkoristila za ogled in kulinarčno raziskovanje Hobarta. Tasmanija je poznana po odličnih vinih, zelo dobrih peninah in izjemnih ribah. Ob večernem sprehodu pa sva bila priča še enemu zelo zanimivemu pojavu. Ciano algam, ki se ponoči svetlikajo v lepih modro-zelenih barvah, če med sabo trčijo. Zelo lep in navdihujoč prizor ob čudovitem zvezdnatem nebu.

Naslednji dan sva imela let proti Sydneyju šele pozno popoldne, zato sva se odločila, da bova dopoldne izkoristila za dobro ribje kosilo v Hobartu. Na različnih portalih sva preverila priporočila za kosilo in strinjala sva se, da bova šla v marino v restavracijo, kjer trdijo, da imajo najboljšo morsko hrano. Ob hitrem pregledu menija sva opazila, da imajo zelo široko fish and chips ponudbo. Ker sama nisva velika navdušenca ocvrtih rib, sva se odločila, da naročiva morsko ploščo – ribe, rakci, školjke in drugo. Nadejala sva se odličnih tasmanskih specialitet, naenkrat pa nama natakatar prinese eno ploščo ocvrtih rib, rakov in školjk, tudi školjke so bile ocvrte. Pretresena sva bila ob gori (v sicer okusni tempuri) ocvrtih rib in drugih morskih »specialitet«. To kosilo se je zdelo kot podpis britanskih kolonizatorjev, ki morsko hrano skoraj izključno pripravljajo s cvrtjem. Kot zapriseženemu antiimperialistu in nasprotniku vseh kolonializmov se mi je takrat pojavila blasfemična misel: »Pa kako so jih morali kolonizirati prav Britanci, ko bi jih vsaj Italijani ali Španci, bi vsaj hrano imeli boljše.«

Spomenik prvim raziskovalcem Antarktike v marini Hobart

Da ne bom krivičen, moram priznati, da bova imela na Tasmanijo glede kulinarike generalno lepe spomine, predvsem zaradi dobrih vin in odličnih specialitet, ki sva jih poskusila pri lokalnih proizvajalcih, daleč stran od večjih mest. Po mastnem kosilu sva se počasi odpravila proti letališču, od koder sva odletela proti Sydneyju, a o tem več v naslednji številki. Čeprav sem mislil, da bom lahko o tem pisal že tokrat, sem se zaradi vseh dogodivščin na Tasmaniji odločil, da vam različne skrivnosti Sydneyja, praznovanja ob 50. obletnici sydneyjske opere in druge zanimivosti s srečanj s Slovenci v Geelongu razkrijem šele v naslednji številki.

Luka Kropivnik

V življenju ni ravnih poti, moraš vztrajati, če hočeš do cilja

Življenje je čudovita igra zrcal naših razmišljanj in dejanj. Vsi si želimo zdravja in osebne sreče. Da to dosežemo, posnemajmo tisto, kar nam je pri ljudeh všeč, in se izogibajmo tistemu, kar nam ni.

V hitenju za čim boljši zaslužek, tekmovanju za čim boljši položaj v družbi, ob pomanjkanju sprostitev – pa še kadar si jo privoščimo, nas neprestano moti zvonjenje telefona – pozabljamo na naravo, na to, da je del nas in da smo mi del nje. Vse stare kulture, od japonske, tibetanske, aboriginske, indijske, grške do keltske, so se zavedale, kako zelo pomembnih je pet elementov: voda, ogenj, zrak, les in zemlja; vsi vplivajo na človeško življenje. Danes v naglici in stresu, v katerem živimo, pozabljamo na te elemente, ki so vseskozi prisotni in potrpežljivo čakajo, da se bomo vrnili k njim in s tem k sebi. V poplavi zvokov okoli nas dostikrat ne slišimo niti sebe, le kako bi potem slišali petje ptic, ki jih skozi odprto okno v tišini ni vedno mogoče slišati.

Da so osnovni elementi pomemben del našega življenja, se začnemo zavedati šele, ko jih nekaj časa ni ali pa ko prihrumijo v vsej svoji razsežnosti in uničijo vse pred seboj. A BREZ VODE NI ŽIVLENJA, pa jo klub temu onesnažujemo. Spomnite se, kakšna panika nas prevzame, če ni elektrike. Smo v temi, ne moremo kuhati, gledati TV ali poslušati radia. Električni tok pripada energiji OGNJA in brez njega bi danes težko živeli. Smo hvaležni ognju, ki nas greje že od nekdaj? Najprej so se stara ljudstva grela ob velikih ognjiščih, a današnje oblike gretja, kot so radiatorji, kamini, talno gretje, vse to je en in isti ogenj. Še težje bi verjetno shajali brez ZRAKA, LESA in ZEMLJE. Vsi ti elementi so postali

samoumevni in jih vse premalo cenimo. Stare kulture so te elemente globoko spoštovale in jih tudi častile. Zahvaljevale so se vodi in ognju, govorile so z drevesi, še posebej so spoštovale kamenje, ker je bilo najstarejše na zemlji.

Ker ni namen življenja, da bi živeli brez težav, upanje v svojem srcu najlažje prebudiš, če koga drugega vzpodbujaš in bodriš. Najboljši pripomoček za ta namen je SMEH. Nasmeh prinaša srečo v hišo, je pozdrav prijatelju in pomoč pri sklepanju poslov. Je počitek utrujenemu, kažipot izgubljenemu, sončni žarek žalostnemu in najboljšo naravno zdravilo proti jezi. Ni ga moč kupiti, izprositi, si ga izposoditi ali ukrasti, ker ima vrednost samo, kadar se ga poklanja. Dan brez smeha je zapravljen dan, smejte se, da se vam bodo tresla ramena, da

Ciganka Nataša
Lačen

Princ in princesa
Srečko Bartulović,
Perklič

bo trebušna prepona poskakovala, da vam bodo tekle solze. Smejte se nenadzorovano in prisrčno. Smeh je balzam za dušo in zdravje za telo. Rek, da je smeh najboljšo zdravilo, ni nastal naključno, dokazano je, da živijo veseli ljudje dlje, predvsem pa so bolj zdravi. Ker smeh sprošča, blaži bolečine, znižuje krvni tlak, skrbi za mirno dihanje, spodbuja prebavo in krvni obtok. Znanstveniki so odkrili, da zvišuje raven hormonov sreče v krvi. Smeh ne sprošča samo obraznih mišic, aktivira mišice po celem telesu (pri smeju jih sodeluje okoli 80), predvsem pa prekrvavi možgane in je najboljšo sredstvo proti stresu. Smeh je priporočljiv, zdrav, povsod na voljo in zastoj, res pa je tudi, da dobro de tudi smeh na tuj račun – lepo pa to ni.

V Veliki Britaniji so zdravilno vrednost smeja »uporabili« v bolnišnicah, najeli so klovne, ki razveseljujejo stare in mlade bolnike. Tudi pri nas imamo na otroškem oddelku občasno klovneso in Rdeče noske. Pri tem so spoznali, da starejši ljudje bolj potrebujejo smeh kot otroci. Otroci se po statistiki smeji 400-krat na dan, starejši pa samo 15-krat.

Princ Tanja Kristavčnik

NASMEH, ta tihi manjši sorodnik pravega smeja, je postal predvsem sredstvo za komuniciranje med ljudmi in je izgubil svojo zdravilno moč. Je pa bolj uporaben in uporabljen kot njegov večji brat. To je lahko ironičen nasmeh cinikov, erotičen nasmeh zapeljivcev, vljudnostni nasmeh prodajalcev in seveda prisrčen nasmeh veselja. Nasmeh novorojenčka, ob katerem se topijo srca mladih in starih staršev, pa, žal, sploh ni nasmeh, ampak le refleks. Šele s štirimi meseci se zna otrok nasmehnuti znani osebi. In v nasprotju z drugimi je njegovo raztegovanje ustec prisrčen in resno mišljen nasmeh. Jaz sem se enkrat, ko sem bila na okrepanju v zdravilišču Topolšica, pridružila skupini Spominčice na JOGI SMEHU. Na začetku sem bila zelo skeptična, potem pa so me tako pritegnili, da smo se na koncu vsi smejali do solz, pa še danes ne vem čemu. Vem, da sem se potem počutila zelo dobro.

Prisrčno smejanje ali zadržan nasmeh, oboje je zdravo. S šarmantno navzgor privihanimi ustnicami bomo živeli lažje kot koleriki s trdo stisnjenimi v ravno črto. Čez prisrčen smeh ga ni. »Odpira vsa vrata in srca; prinaša sonce in toploto; predvsem pa nalezljivo dobro voljo in zdravje.« Upam, da ste se v minulih praznikih (8. februar, 13. februar – pust, 8. marec, 1. april ...) vsaj malo poveselili, vsak na svoj način, četudi so časi, ki smeju niso vsem enako naklonjeni. Želim vam, da bi bili naslednji meseci svetli in topli, polni svežega zanosa in veselja, dobrih odločitev, sonca in dežja – vsakega ravno prav.

(VIRI: Nekaj časopisne literature)

Helena Ošlak

V Črni smo PUST vedno veselo praznovali. Jaz sem se zelo rada našemila, še rajši pa sem šemila druge, posebej otroke. Predstavljam vam štiri otroške maske naših otok iz leta 1966, bili so zelo posebni.

Turk in Turkinja
Jožek Šteble,
Marjana Simetinger

HREN

Navadno smo hren uporabljali le ob veliki noči, kar pa je škoda. Uporabljali bi ga lahko celo leto, a v tem prispevku ne bomo razmišljali o vseh njegovih zdravstvenih lastnostih. Dolgo sem brskal po knjigah (tudi Valentin Vodnik je že omenjal hren), starih zapiskih in marsikaj izvedel tudi s pomočjo ustnega izročila. Morda vam bo izgledalo par mojih nasvetov nenavadnih. Svetujem vam, da najprej poskusite kako neobičajno mešanico in verjetno boste ugotovili, da včasih kombinacija okusov, ki jih še ne poznate, izpade boljša, kot pa če samo razmišljate o sestavinah.

Navajeni smo na klasičen okus toplega hrena, hrenov zos oziroma hrenovo omako. Jaz tak **zos** napravim tako: veliko žlico sesekljane čebule pražim do svetle barve, nato dodam dve pesti na kocke narezanega belega kruha. Vse skupaj zalijem z zelo močno govejo juho. Ko se zgosti, dodam dve do tri žlice naribanega hrena in zopet pomešam. Takšno omako uporabljamo ob praženem krompirju in kuhani govedini.

Krompirjev hren

Nekaj olupljenih krompirjev dam v slan krop. Ko je krompir kuhan, odlijem dobro četrtno kropo, krompir pa zmečkam. Temu dodam veliko žlico masla, nekaj kisle smetane in 2–3 žlice naribanega hrena. Premešamo, dosolimo in potresemo s sesekljanim peteršiljem. Okus tega se dobro ujema s prekajenim mesom ali s špinačo.

Jajčni hren

Par trdo kuhanih jajc, 2 žlici naribanega hrena, pol kozarca kisle smetane in malo kisa. Vse zmeljemo (zmiksamo). Dosolimo in temeljito ohladimo. Serviramo poleg narezka ali na prepečen (tudi sveži) kruh. Olupljena trdo kuhana jajca lahko naribamo na ribežl (luknjice za ribanje korenja).

Hren s pomarančo

2 žlici naribanega hrena, 2 trdo kuhani jajci in 1 velika pomaranča, deci polsladkega belega vina. Pomarančo olupimo, natrgamo na krlje in natančno odstranimo vso belo kožico. Narežemo na zelo majhne rezine, dodamo sesekljane rumenjake in vino. Premešamo in segrejemo toliko, da zavre. Primerno solimo. Lahko tudi rahlo dosladkamo. Okus se ujema s kuhano perutnino in prekajenim mesom, morda tudi z ribami. Če dodamo malo sveže skute, dobimo namesto redke omake malo gostejši namaz.

Hren z jabolki

Olupimo hren, jabolka. Vse naribamo in zmešamo. Dodamo kis in sol. Nekateri dodajo tudi malo sladkorja.

Hren s fižolom

Skodelica kuhanega fižola (ne stročjega), pretlačimo, dodamo olje, kis in nariban hren.

Hren z mandlji in vinom

Olupljene mandlje (polno žlico jih damo v krop in olupimo) zmeljemo. Veliko surovega masla segrejemo in dodamo žlico moke. Pražimo do svetlo rjave barve. Zalijemo z vinom in dodamo mandlje. Zavremo, ugasnemo in dodamo hren.

Hren z bučnim oljem

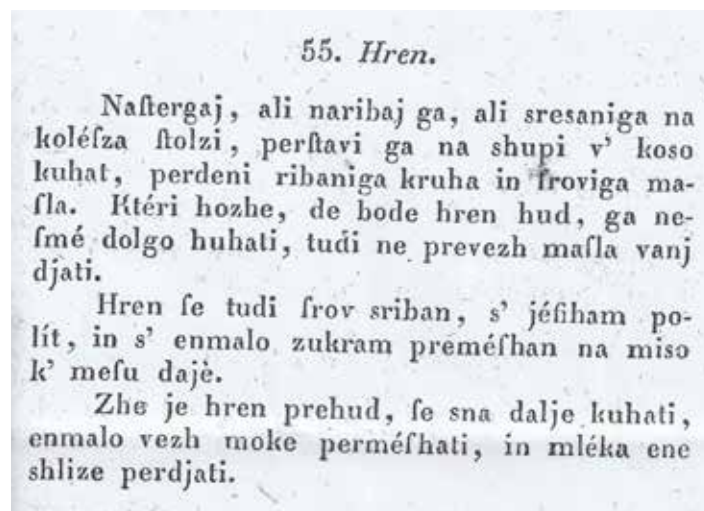
Zelo redka skuta, pečene in sesekljane (zmlate) bučne peške, bučno olje, sol in nariban hren.

Hren z zelišči

Sveža redka skuta, sesekljan drobnjak, peteršilj, rman, poper, limonin sok in nariban hren.

Ob vseh različnih kombinacijah s hrenom pa si že dolgo postavljam vprašanje: Zakaj hrenovkam ne rečemo zemfovke?

Peter Lenčič

Utrinki

Občni zbor Društva diabetikov Mežiške doline

Gostja večera pred kulturnim praznikom Jerca Mrzel

Mednarodni dan ozaveščanja o prirojenih srčnih napakah, vrtec Kralj Matjaž

Koncert župnijske MePZ s sopranistko Matejo Potočnik

Topel žarek, Črna ni temna

Projekt Digitalno samostojni

				ČC	UKAZ PSU	RUS. META-LEC DISKA SERGEJ	3. IN 1. SAMOGLASNIK	DEL VIETNAME	KANAD. PISATELJICA PROSE	SLO. PISATELJ JOŽE	AONEC	
				VOJAŠKA ZVEZA DRŽAV					N			
				POKONČNI KLAVIR					I			
				OLIVER TWIST			EGIPT. BOG SONCA		T			
				PREVZEM			TURŠKI PLEMIČ					
							I	A				
IKO	ŠOLSKI SVET	OGLJIK	MALI PRT BRST PRI KAKTUSU					Č				
KRAJ V LIKI			A		NATRIJ		A					
SREDNJEVEŠKO M. OB REKI AHTUBA (RUSIJA)			R		OTO GLIVAR ZORANA ZEMLJA		G					
	ZALOGA NIZ. NOGOMETAS NATHAN		E				A					
V NAPREJ PLAČANA KARTA ZA GLEDALIŠČE			O			MESTO NA ZAH. DELU ISTRE	ČRNO BELI MEDVED					
OŠILJENA PALICA, KOL (MNOŽ.)			L		LISTNATO DREVO RADIOAKTIVNI EL. (AT)				KITAJSKA PLANO-TA POD HIMALAJO	MALO OJE	PERJE PRI REPI	
PESEM JOSIPA MURNA			A			UPRAV. ENOTA V ŠVCI DANSKA IGRAČA						
				KEM. ZNAK ZA TELUR				DOBI-TEK KEM. ZNAK ZA RADON				
				POLJEDELEC, KMET								
GLAS V GLASBI							ATA NAREČNO					

Križanko sestavil: Ivan Kos